

Uitgave  
in de Nederlandse taal

## Mededelingen en bekendmakingen

---

### Nummer

### Inhoud

### Bladzijde

*Besluiten aangenomen krachtens titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie*

2003/C 312/01

Derde jaarverslag over de uitvoering van Gemeenschappelijk Optreden 2002/589/GBVB van 12 juli 2002 inzake de bijdrage van de Europese Unie aan de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens . . . . .

1

(Besluiten aangenomen krachtens titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie)

## DERDE JAARVERSLAG

### over de uitvoering van Gemeenschappelijk Optreden 2002/589/GBVB van 12 juli 2002 inzake de bijdrage van de Europese Unie aan de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens

(2003/C 312/01)

#### INLEIDING

1. Op 26 juni 1997 heeft de Raad Algemene Zaken van de Europese Unie het EU-programma ter voorkoming en bestrijding van de illegale handel in conventionele wapens aangenomen en op 12 juli 2002 heeft de Raad een gemeenschappelijk optreden aangenomen inzake de bijdrage van de Europese Unie aan de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens en tot intrekking van Gemeenschappelijk Optreden 1999/34/GBVB.

2. De met de Europese Unie geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa, Cyprus, Malta en Turkije en de EVA-landen die lid zijn van de Europese Economische Ruimte, hebben zich bij dit programma en bij het gemeenschappelijk optreden aangesloten.

3. Bij het nastreven van de doelstellingen van het gemeenschappelijk optreden heeft de Europese Unie een actieve rol gespeeld tijdens de VN-conferentie over de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten (New-York, 9-20 juli 2001), die is geresulteerd in de aanneming van een VN-actieprogramma, alsmede tijdens de onderhandelingen over het Protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, met inbegrip van delen en onderdelen, en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen op 31 mei 2001.

4. In 2002 is de Europese Unie begonnen met het formuleren van een gemeenschappelijk standpunt over de tussenhandel in wapens (afgerond in juni 2003), waarin de lidstaten wordt verzocht ad-hocwetgeving in te voeren teneinde daadwerkelijk toezicht uit te oefenen op de activiteiten van tussenhandelaars.

5. Het verslag bestaat uit drie delen. Deel I gaat over de nationale inspanningen van de lidstaten om de problemen inzake handvuurwapens aan te pakken, zoals samenwerking tussen bevoegde instanties, nieuwe wetgeving en steun voor relevant onderzoek. Deel II heeft betrekking op internationale maatregelen, zoals bijstand voor projecten van internationale of regionale organisaties of van niet-gouvernementele organisaties (NGO's), bijstand aan de betrokken landen en organisatie van internationale conferenties. De samenwerking van de Europese Unie met andere landen komt eveneens in deel II aan bod.

In deel III ten slotte worden de prioriteiten besproken voor een meer systematische aanpak van de EU-bijstand op het gebied van handvuurwapens en lichte wapens (SALW) en wordt nagegaan welke lessen kunnen worden getrokken uit de ervaring die de Europese Unie en haar lidstaten tot nu toe op dit gebied hebben opgedaan.

6. Dit verslag gaat zowel over het gemeenschappelijk optreden als over het programma. Het bestrijkt in principe alleen het jaar 2001. Informatie over vroegere activiteiten is terug te vinden in het eerste en tweede jaarverslag en in de publicatie van de Commissie „Small arms and light weapons. The response of the European Union”.

7. SALW-projecten die uit hoofde van het gemeenschappelijk optreden voor steun in aanmerking komen, worden gefinancierd uit een specifiek artikel („Non-proliferatie en ontwapening”) van de GBVB-begroting. De Commissie zorgt voor de uitvoering van de SALW-projecten. Potentiële aanvragers e.d. kunnen voor handleidingen of andere informatie over de procedures inzake uit de GBVB-begroting gefinancierde SALW-projecten terecht bij de Commissie of bij de nationale aanspreekpunten. Een lijst van SALW-aanspreekpunten in de Europese Unie gaat in de bijlage.

#### I. NATIONALE UITVOERINGSMAATREGELEN IN 2002

##### I.A. Samenwerking, coördinatie en uitwisseling van informatie tussen bestuurlijke en wetshandhavende instanties

8. In Italië is sinds juni 2000 de ad-hocgroep SALW gevestigd, die gecoördineerd wordt door het ministerie van Buitenlandse Zaken en waarin vertegenwoordigers zitten van de betrokken ministeries, wetshandhavende instanties en de nationale verenigingen van wapenfabrikanten. Deze groep is in 2002 drie keer bijeengekomen. Tijdens de debatten ging de aandacht vooral uit naar de toekomstige inwerkingtreding van

het VN-protocol inzake vuurwapens en de gevolgen daarvan voor de nationale wetgeving op dit gebied. Er is ook uitvoerig van gedachten gewisseld over het nog niet bij de Italiaanse wet geregelde punt van de tussenhandel in wapens. Ook werd de meest recente informatie gegeven over de initiatieven die raken aan de problematiek van handvuurwapens en lichte wapens die in de passende internationale fora (Europese Unie, Verenigde Naties, OVSE, Wassenaar Arrangement) zijn ontplooid.

9. Nederland heeft met Roemenië en Slowakije bilateraal overleg gevoerd over mogelijke bijstand aan deze twee landen op het gebied van het toezicht op de wapenexport en de wapenwetgeving. Het overleg heeft geleid tot vruchtbare werkbezoeken van Roemeense en Slowaakse deskundigen aan Nederland in 2003.

10. Het Verenigd Koninkrijk heeft via de „UK Global Conflict Prevention Pool” een aantal regeringen geholpen bij het ontwikkelen van nationale actieplannen inzake SALW, waaronder het opstellen van nieuwe passende wetgeving inzake de binnenlandse industrie, productie, export, import en overdracht van SALW, en bij het voorkomen van wijziging van bestemming. In 2002/2003 heeft de Britse douane in Sofia en Praag studiebijeenkomsten bijgewoond van de Europese Unie en de toetredende en geassocieerde landen, evenals de bijeenkomst van deskundigen inzake vergunningen en handhaving van het Wassenaar Arrangement in juni 2002. De douane heeft ook haar reeks bezoeken ter verhoging van de kennis omtrent exportcontrole aan exportcontrolepersoneel in havens en op luchthavens voortgezet en is tevens betrokken geweest bij een aantal door de UK Defence Manufacturers' Association georganiseerde studiebijeenkomsten over de nieuwe bepalingen in de Export Control Act van 2002.

#### **I.B. Nieuwe aangenomen wetgeving, evaluatie van de praktische werking van bestaande wetgeving**

11. In het kader van de internationale strijd tegen het terrorisme heeft Oostenrijk een wet aangenomen tot wijziging van het strafrecht (Strafrechtsänderungsgesetz, Federal Gazette I no. 134/2002) waarin ook aangelegenheden inzake illegale wapens worden geregeld. Voorts heeft de Oostenrijkse regering met de regeringen van Bulgarije en Oezbekistan afspraken gemaakt over politieke samenwerking. Deze afspraken bevatten ook bepalingen over de bestrijding van illegale wapenhandel.

12. België heeft de wet van 27 juni 2002 bekrachtigd over het beroep van handelaar/tussenpersoon in de legale handel in handvuurwapens. In artikel 10 van deze wet tot wijziging van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, staat: „Geen Belg of in België verblijvende of handel drijvende vreemdeling mag .... wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie verhandelen, uitvoeren naar of leveren in het buitenland of met dat doel voorhanden hebben of hierbij als tussenpersoon optreden zonder houder te zijn van een door

de minister van Justitie uitgereikte vergunning. Deze vergunning kan worden aangevraagd voor onbepaalde duur of voor een nader omschreven operatie. Als tussenpersoon wordt beschouwd eenieder die, tegen een vergoeding of om niet, de voorwaarden creëert voor het sluiten van een overeenkomst met als voorwerp het verhandelen, de uitvoer of de levering in het buitenland of het met dat doel voorhanden hebben van wapens, munitie of speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, ongeacht de herkomst en de bestemming van de goederen en ongeacht of zij op het Belgische grondgebied komen, of die een dergelijke overeenkomst sluit wanneer het vervoer door een derde wordt verricht.”.

13. Er dient echter een verband te worden gelegd tussen de rechtspersoon of de natuurlijke persoon van de handelaar en België, in de vorm van een nationale band of van een verblijfplaats. Op inbreuken op deze wet of pogingen daartoe staat een gevangenisstraf van één maand tot vijf jaar en een boete van 10 000 tot 1 miljoen EUR, of één van beide straffen. De Belgische rechters zijn voorts bevoegd uitspraken te doen over inbreuken op de wet die buiten het grondgebied zijn gepleegd indien de verdachte in België wordt aangetroffen, zelfs indien de Belgische autoriteiten geen klacht of officieel verzoek hebben ontvangen van buitenlandse autoriteiten en het delict in het land waar het is gepleegd niet strafbaar is.

14. In Denemarken is in 2002 geen nieuwe wetgeving over handvuurwapens aangenomen.

15. In Finland wordt momenteel gewerkt aan een wetsvoorstel over vuurwapenamnestie. Deze wetgeving, die gezamenlijk door het ministerie van Binnenlandse Zaken, het ministerie van Defensie, het ministerie van Justitie en het ministerie van Handel en Industrie is voorbereid, zou in het najaar van 2003 van kracht worden en permanent gelden. Met het voorstel wordt beoogd het aantal illegale en niet geregistreerde wapens in Finland terug te dringen en zodoende de openbare orde en veiligheid te verbeteren. Het project van vuurwapenamnestie biedt de mogelijkheid om illegale handvuurwapens, munitie en springstoffen zonder straf bij de politie in te leveren, op voorwaarde dat de handvuurwapens niet zijn gebruikt voor het plegen van strafbare feiten. Bezitters van illegale vuurwapens kunnen ook een vergunning aanvragen en het wapen behouden. Daarnaast kunnen ze het vuurwapen via de politie binnen drie maanden overdoen aan een vergunninghouder. Tevens kunnen ingeleverde handvuurwapens onklaar worden gemaakt of aan de overheid worden teruggegeven. Voorts worden illegale wapens door de politie in een officiële veiling namens de eigenaar verkocht aan verzamelaars of vergunninghouders. Alle illegale vuurwapens worden geregistreerd.

16. In december 2002 zijn in de Finse wet inzake export en doorvoer van defensiemateriaal voorschriften inzake tussenhandel in wapens opgenomen. De wetgeving is voorbereid en opgesteld door het ministerie van Defensie. De nieuwe wetgeving bevat onderstaande elementen:

— De controle op de tussenhandel betreft al het defensiemateriaal zoals in de wet omschreven. Het begrip defensiemateriaal komt in principe overeen met wat daaronder wordt verstaan in de munitielijst van het Wassenaar Arrangement en de gemeenschappelijke lijst van de Europese Unie van militaire uitrusting, met één uitzondering. In Finland worden de civiele vuurwapens en munitie (d.w.z. jacht- en sportwapens en munitie daarvoor) in een ander wettelijk kader gecontroleerd (Vuurwapenwet 1/1998) en vallen zij onder de bevoegdheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

— Het leidende beginsel bij het opstellen van de wet was dat op tussenhandel, uitvoer en doorvoer van defensiemateriaal dezelfde controles van toepassing zijn. Dit houdt in dat voor iedere afzonderlijke tussenhandelstransactie een vergunning voor tussenhandel nodig is. Het ministerie van Defensie is de autoriteit die vergunningen mag afgeven en het ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor overwegingen inzake buitenlands en veiligheidsbeleid, zoals in gevallen van exportvergunningen. Uitvoer- of tussenhandelvergunningen worden niet afgegeven indien daardoor de veiligheid van Finland in gevaar wordt gebracht of indien daarmee wordt ingegaan tegen het buitenlandse beleid van Finland. De criteria voor het afgeven van een vergunning zijn dezelfde: de nationale criteria, de EU-Gezinscode betreffende de wapenuitvoer en de richtsnoeren van de OVSE, welke laatste beide als bijlage in de Finse nationale richtsnoeren zijn opgenomen, alsmede de internationale verdragen en beginselen op dit gebied, terwijl internationale wapenembargo's uiteraard dienen te worden toegepast.

17. De controles op het eindgebruik zijn ook identiek. Over het algemeen voert Finland op dit gebied een behoorlijk strikt beleid. Een eindgebruikerscertificaat is eigenlijk in alle gevallen en voor iedere bestemming een verplichte voorwaarde voor het verlenen van een exportvergunning of een tussenhandelvergunning. Ook de sancties zijn identiek: de sancties lopen uiteen van boetes tot vijf jaar celstraf. Een van de prioriteiten voor Finland op het gebied van de wetgeving inzake uitvoercontrole in het afgelopen jaar was het invoeren van een wettelijk kader voor de controle op de tussenhandel in wapens. De belangrijkste reden hiervoor was het feit dat gebrekkige controle op de tussenhandel werd gezien als een maas in de Finse wetgeving. Ook werd de uitvoering van het VN-protocol inzake vuurwapens en het OVSE-document over handvuurwapens en lichte wapens als een prioriteit beschouwd.

18. De definities in de nieuwe wetgeving stoelen voornamelijk op de werkzaamheden in het kader van de groep COARM van de Raad van de Europese Unie en van het Wassenaar Arrangement. Het woord „tussenhandel” zou als volgt kunnen worden omschreven: „activiteiten waarbij de partijen met elkaar in contact worden gebracht met de bedoeling dat er een contract wordt afgesloten over uitvoer of overdracht van defensiemateriaal”. In de voorbereidende besprekingen wordt de tussenhandel als volgt omschreven: „aankoop en verkoop waarbij de producten de wettige eigendom van de tussenhandelaar worden” en „bemiddeling zonder directe verwerving van eigendom”. De tussenhandelaar wordt op zijn beurt omschreven als „een particulier of een entiteit die optreedt bij onderhandelingen over en totstandbrenging van een contract dat betrekking heeft op de uitvoer of de overdracht van defensiemateriaal van een derde land naar een ander”. Derde landen zijn hier zowel

de lidstaten van de Europese Unie als de overige landen buiten Finland.

19. Het territoriale bereik is nogal ruim. De vergunningsvereiste geldt voor tussenhandelsactiviteiten op Finse bodem. Wanneer de producten echter over Fins grondgebied worden doorgevoerd gelden de „traditionele” invoer-, uitvoer en doorvoercontroles. Voorts is er een extraterritoriaal toepassingsgebied: wanneer de tussenhandelstransactie buiten het Finse grondgebied plaatsvindt, geldt de vergunningsvereiste wanneer de tussenhandelaar een Fins staatsburger of een Finse wettelijke entiteit is of in Finland verblijft. Het ministerie van Defensie houdt een gegevensbank bij van alle verleende vergunningen. In Finland zijn deze vergunningen openbare documenten, net als de uit- en doorvoervergunningen, en zij mogen bij het register van het ministerie van Defensie worden ingezien en gefotokopieerd. Het ministerie van Defensie publiceert ook uitvoerige statistieken over alle verleende vergunningen die jaarlijks worden verleend. Finland denkt er ook over een register van wapentussenhandelaars op te zetten. De daarvoor noodzakelijke wetgeving wordt thans door de bevoegde autoriteiten voorbereid.

20. Het Finse ministerie van Binnenlandse Zaken bereidt momenteel ook de uitvoering voor van het VN-protocol inzake vuurwapens. Er wordt thans gewerkt aan een motie die moet voorzien in bepalingen inzake wapentussenhandel op het stuk van civiele vuurwapens en munitie.

21. In Frankrijk behoren het opsporen en het bestrijden van de wapenhandel tot de taken van de politie, de gendarmerie en de douane. Frankrijk heeft daarvoor binnen de centrale dienst en de justitiële politie een gecentraliseerd, overkoepelend orgaan opgericht (nationaal bureau voor de bestrijding van de handel in wapens, springstoffen en gevoelige goederen (OCRTAEMS)). Deze structuren zijn in april 2000 versterkt.

22. Volgens een in januari 2002 aangenomen verordening vallen tussenhandelsactiviteiten in verband met militaire goederen onder dezelfde regeling als handelsoperaties in deze goederen, waardoor er voorafgaand aan de productie van en de handel in de betrokken goederen een vergunning vereist is. In Frankrijk werkzame tussenhandelaars moeten worden geregistreerd en moeten verslagen van al hun tussenhandelsactiviteiten opstellen.

23. Frankrijk steunt het Ecowas-moratorium voor de in- en uitvoer en de productie van SALW, waartoe de staatshoofden en regeringsleiders in oktober 1998 hebben besloten en dat in oktober 2001 is verlengd, en houdt zich aan de bepalingen ervan volgens dewelke de uitvoervergunningen pas kunnen worden afgegeven wanneer de koper een door het uitvoerend secretariaat van de Ecowas (Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse staten) afgegeven vrijstellingscertificaat overlegt.

24. Duitsland heeft deelgenomen aan de onderhandelingen over het Protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging

van en handel in vuurwapens, met inbegrip van delen en onderdelen, en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (vuurwapenprotocol). Het ratificatieproces voor het vuurwapenprotocol is gestart.

25. In het kader van zijn nationale uitvoer steunt Duitsland onderstaande besluiten volledig en voert ze ook uit:

- Resoluties van de VN-Veiligheidsraad over de uitvoer van gevoelige goederen naar landen waarvoor een (wapen)embargo geldt.
- Gemeenschappelijk Optreden 2002/589/GBVB van de Raad van 12 juli 2002 inzake de bijdrage van de Europese Unie aan de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens en tot intrekking van Gemeenschappelijk Optreden 1999/34/GBVB.
- Gemeenschappelijke standpunten van de Europese Unie over de uitvoer van gevoelige goederen naar specifieke bestemmingen.
- Duitsland houdt zich tevens aan regionale moratoria, zoals het Ecowas-moratorium inzake de in- en uitvoer en vervaardiging van lichte wapens, zoals dat op 31 oktober 1998 in Abuja is aangenomen en vervolgens is herzien, en ziet uit naar nauwe samenwerking met andere landen bij de uitvoering van dat moratorium in het kader van het Wassenaar Arrangement.

26. In Duitsland houden zowel de media als het onderwijsstelsel terdege rekening met de problemen met de illegale handel in SALW, en in het bijzonder met repercussies van SALW voor het ontwikkelingsproces. Het lijkt terecht om ervan uit te gaan dat het geïnteresseerde publiek zich tot op zekere hoogte wel degelijk van één en ander bewust is. Tegen deze achtergrond dienen twee specifieke acties te worden benadrukt:

- tijdens de uren met de meeste kijkers heeft de publieke omroep de vernietiging getoond van SALW-voorraden die door de nationale strijdkrachten als overtoollig waren bestempeld;
- in de nationale media wordt uitgebreid en herhaaldelijk aandacht besteed aan de inspanningen van Unicef om een eind te maken aan het inzetten van kinderen en minderjarigen als soldaten.

27. Zowel in zijn nationale besluitvormingsproces inzake alle controle op uitvoer en tussenhandel als in de praktijken van zijn rechtbanken, steunt Duitsland volop de door de VN-Veiligheidsraad overeengekomen het Handvest van de Verenigde Naties uitgeroepen wapenembargo's en past deze volledig toe.

De bevoegde autoriteiten zullen aanvragen voor vergunningen zeker afwijzen als er in een bepaald geval reden is om aan te nemen dat de beoogde activiteit een door de VN-Veiligheidsraad overeengekomen het Handvest van de Verenigde Naties uitgeroepen wapenembargo zou schenden. Wapenembargo's hoeven in beginsel niet te worden omgezet in nationale wetgeving, maar uitgebreidere afspraken worden in een aantal gevallen toegepast en uitgevoerd overeenkomstig de EG-verordeningen van de Raad op het betreffende gebied. De voorwaarden en bepalingen van het embargo in kwestie worden in de praktijk gebracht middels het afwijzen van de aanvraag voor een vergunning voor de uitvoer van dergelijke goederen naar bestemmingen die onder een embargo vallen. In Duitsland wordt het overtreden van een door de VN-Veiligheidsraad afgekondigd embargo, bijvoorbeeld de uitvoer van SALW naar bestemmingen die onder een embargo vallen, gezien als een ernstig misdrijf en derhalve consequent vervolgd. Op illegale handel in SALW waardoor zo'n embargo wordt geschonden, staat minimaal twee jaar celstraf. Op lichtere (minder ernstige) gevallen staat een celstraf van drie maanden tot vijf jaar.

28. Technische informatie in het Engels over het Duitse systeem voor de markering van wapens en gedetailleerde informatie over zowel op Duits grondgebied als met de hulp van de nationale strijdkrachten in het kader van overzeese vredeshandhavingssmissies in beslag genomen en vernietigde SALW, zijn een onderdeel van de jaarlijkse informatie-uitwisseling overeenkomstig het OVSE-document over handvuurwapens en lichte wapens en staan op het internet onder [www.auswaertiges-amt.de/www/de/infoservice/download/pdf/friedenspolitik/abruestung-kleinw\\_2002.pdf](http://www.auswaertiges-amt.de/www/de/infoservice/download/pdf/friedenspolitik/abruestung-kleinw_2002.pdf).

29. In Griekenland overwegen de bevoegde ministeries de wetgeving op de wapenexport te wijzigen teneinde de wapentussenhandel te reguleren en een aantal bepalingen van de wetten op dit gebied en van de daarmee samenhangende verordeningen te herzien. De Griekse bestuurlijke en rechtshavensinstanties hebben een strakke regeling voor het grensbeheer ontwikkeld, gelet op de dreiging die uitgaat van de excessieve accumulatie van SALW in Zuidoost-Europa. De aangenomen maatregelen hebben in 2002 geleid tot een aanzienlijke toename (met 21 %) van het aantal in beslag genomen illegaal verhandelde SALW.

30. Overeenkomstig de toenemende aandacht voor het belang van het versterken van de strategische uitvoercontrole, neemt Ierland (dat geen handvuurwapens of lichte wapens maakt) stappen om ervoor te zorgen dat zijn exportcontrole voldoet aan de hoogste internationale normen. In dit verband heeft het departement van Ondernemingen, Handel en Werkgelegenheid opdracht gegeven voor een studie over Ierlands strategische controlesystemen, die moet leiden tot aanbevelingen over hoe wij deze het best kunnen moderniseren en versterken, vastgestelde lacunes (bijvoorbeeld wapentussenhandel) kunnen aanpakken en ervoor kunnen zorgen dat Ierlands internationale verplichtingen geheel worden nagekomen. Krachtens de huidige Ierse wetgeving moeten voor de in- en uitvoer van en naar EU-landen van handvuurwapens vergunningen worden afgegeven overeenkomstig de Vuurwapenwetten van 1925 en 1964 en de EG-verordeningen betreffende (de verwerving en het bezit van) wapens en munitie van 1993. De export van

vuurwapens naar alle landen valt onder de Wet op de Uitvoer van 1983 en besluiten uit hoofde van deze wet en onder de internationale verplichtingen en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Verenigde Naties, de Europese Unie, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en andere organen die over exportregulering gaan, zoals het Wassenaar Arrangement.

31. Aangezien er in Italië in 2002 geen nieuwe wetgeving is aangenomen inzake handvuurwapens en lichte wapens, worden deze wapens volgens de nationale wetgeving op dit gebied nog steeds in twee categorieën onderverdeeld:

- wapens voor militair gebruik, geregeld in wet nr. 185/1990 (vergunningen voor invoer, uitvoer en doorvoer van wapens voor militair gebruik worden afgegeven door het ministerie van Buitenlandse Zaken, in overleg met het ministerie van Defensie);
- gewone vuurwapens, geregeld in wet nr. 110/1975 (vergunningen voor invoer, uitvoer en doorvoer van gewone vuurwapens worden afgegeven door het ministerie van Binnenlandse Zaken).

32. Aangezien er in Luxemburg in 2002 geen nieuwe wetgeving is aangenomen, blijven de wet van 15 maart 1983 inzake wapens en munitie en de groothertogelijke verordening van 31 oktober 1995 over de invoer, de uitvoer en de doorvoer van specifiek voor militair gebruik bedoelde wapens, munitie en materiaal en samenhangende technologie, de rechtsgrond. Zij staan in het staatsblad (*le Mémorial*). De bestaande wetgeving wordt nog steeds herzien. Om de internationale coördinatie inzake handvuurwapens en lichte wapens te waarborgen, is het ministerie van Buitenlandse Zaken belast met het leggen van contacten met andere staten en organisaties.

33. In Nederland is het nieuwe vergunningensysteem voor de doorvoer van strategische goederen op 1 januari 2002 in werking getreden. De doorvoer van goederen via Nederland is geregeld in de In- en uitvoerwet en de Wet wapens en munitie. Beide wetten zijn in 2001 gewijzigd om de controle op de doorvoer van strategische goederen te verbeteren. De In- en uitvoerwet is voortaan ook van toepassing op de doorvoer van strategische goederen (alle goederen op de lijst van het Wassenaar Arrangement) naar niet-EU-landen. De gewijzigde Wet wapens en munitie regelt de doorvoer van wapens en munitie naar de lidstaten van de Europese Unie. Krachtens de gewijzigde In- en uitvoerwet en de daarvan afgeleide materiële bepalingen moeten de Nederlandse autoriteiten verplicht op de hoogte worden gebracht van verzendingen van bepaalde categorieën wapens. Dit betreft de handvuurwapens en lichte

wapens vermeld in het gemeenschappelijk optreden inzake de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens.

34. De nieuwe Nederlandse regeling voor doorvoer legt een algemene vergunningsplicht op voor gevallen waarin strategische goederen in doorvoer langere tijd in Nederland blijven of tijdens de doorvoer op een of andere manier worden verwerkt. Voorts is voorzien in de mogelijkheid dat er ad-hoc een vergunningsplicht wordt opgelegd voor de doorvoer van strategische goederen. Van deze mogelijkheid zal in het bijzonder gebruik worden gemaakt wanneer er aanwijzingen zijn dat zendingen niet reeds aan een effectieve uitvoercontrole van het land van herkomst onderhevig zijn of wanneer het erop lijkt dat zendingen tijdens de doorvoer over Nederlands grondgebied naar een andere bestemming zijn verstuurd dan de bestemming die werd beoogd toen de uitvoervergunning werd verleend. De gewijzigde Wet wapens en munitie is voortaan van toepassing op de uitvoer of doorvoer van wapens en munitie naar EU-lidstaten en blijft van toepassing op de invoer van deze goederen. Voor dergelijke uitvoer-, doorvoer- of invoertransacties geldt een vergunningsplicht. De doorvoer- of uitvoervergunning („consent tot uitgaan”) wordt geweigerd indien niet uit een door de aanvrager over te leggen bewijsstuk blijkt dat de bevoegde autoriteiten van de EU-lidstaat van bestemming geen bedenkingen hebben tegen de aanwezigheid van de wapens of munitie op hun grondgebied.

35. In 2002 is in Spanje nieuwe wetgeving opgesteld voor de buitenlandse handel in defensiemateriaal en goederen voor tweërlei gebruik. Naar verwachting zal deze nieuwe regeling in de tweede helft van 2003 worden goedgekeurd. Volgens de nieuwe regels moet de eindbestemming van alle uitvoer van defensiemateriaal en goederen voor tweërlei gebruik een openbare instelling zijn (strijdkrachten en openbare veiligheidsdiensten) indien het gevaar bestaat dat de eindbestemming wordt veranderd. Zo kunnen de bevoegde autoriteiten een vergunning voor transacties van defensie- en veiligheidsmateriaal weigeren indien er voldoende redenen zijn om aan te nemen dat dit materiaal kan worden gebruikt om de mensenrechten te schenden of kan worden toegepast op een wijze die ingaat tegen de inherente waardigheid van de mens. In dit verband wordt een controledocument verlangd waarin staat dat is voldaan aan alle wettelijke voorwaarden voor de uitvoer van de goederen. Daarnaast wordt een dubbele controle uitgevoerd door de douaneautoriteiten en de centrale inspectiedienst voor wapens en springstoffen.

36. Spanje heeft alle embargo's die in VN-, EU- en OVSE-kader van kracht zijn nageleefd en is alle toezeggingen die het in internationale fora over beheersing en non-proliferatie van wapens heeft gedaan, nagekomen. Zo heeft Spanje, overeenkomstig het moratorium voor handvuurwapens van de Ecowas in 2002, geen toestemming gegeven voor uitvoer van defensiemateriaal met als eindbestemming een van de landen van deze gemeenschap, met uitzondering van drie stuks zicht- en oriëntatieapparatuur voor Ghana, die aldaar door de vredestroepen van de Verenigde Naties worden gebruikt. Tot slot heeft Spanje alle in internationale fora gepresenteerde initiatieven gesteund die erop gericht zijn meer transparantie en een betere controle met betrekking tot de handel in dit soort wapens te bewerkstelligen.

37. In Zweden is in 2002 geen nieuwe wetgeving inzake handvuurwapens en lichte wapens aangenomen.

38. In juli 2002 heeft het Verenigd Koninkrijk zijn vijfde jaarverslag over de strategische uitvoercontrole, dat het kalenderjaar 2001 bestrijkt, gepubliceerd. Deze publicatie heeft nu de status van „Command Paper” (\*), die krachtens de Wet op de exportcontrole vereist is. De Wet op de exportcontrole kreeg in juli 2002 koninklijke goedkeuring. Volgens de ontwerp-uitvoeringswetgeving zullen voor handel en tussenhandel in SALW die geheel of gedeeltelijk in het Verenigd Koninkrijk plaatsvinden, vergunningen nodig zijn. Personen uit het Verenigd Koninkrijk die door hun activiteiten de levering van militaire uitrusting aan onder het embargo vallende bestemmingen mogelijk maken, zullen ook buiten het grondgebied van het Verenigd Koninkrijk volledig aan banden worden gelegd. De Wet op de exportcontrole zal ook worden gebruikt om nieuwe controles in te voeren op de doorvoer naar het buitenland van militaire technologie langs elektronische middelen en op de overdracht van technologie via andere middelen of via het verlenen van technische bijstand overzee, die bedoeld is of bedoeld kan zijn voor gebruik in samenhang met een programma voor massavernietigingswapens. De Britse douane is na een grondige herziening de controles op geregistreerde vuurwapenhandelaren aan het reorganiseren en de grenscontroles worden steeds beter gericht op illegale goederen, waarbij gebruik wordt gemaakt van inlichtingen van hoge kwaliteit en risiscobeoordelingstechnieken.

#### **I.C. Opleiding van bestuurlijke en wetshandhavingsinstanties en rechterlijke instanties**

39. In Spanje zijn verscheidene cursussen en studiebijeenkomsten georganiseerd om meer bekendheid te geven aan de juridische aanpak van de voorkoming en de bestrijding van de illegale wapenhandel het hele jaar rond. Deze activiteiten zijn gericht op ambtenaren en openbare instanties teneinde de kennis over de voorschriften op dit gebied te verspreiden.

40. Bij het Zweedse Nationale Defensiecollege loopt een uitgebreid programma over ontwapening, demobilisatie en reïntegratie (ODR), dat zowel nationale als internationale opleiding inhoudt.

#### **I.D. Overige initiatieven en activiteiten**

41. In Italië zijn in 2002 onderstaande handvuurwapens en lichte wapens, die als overtollig waren aangemerkt, vernietigd:

- drie revolvers en semi-automatische pistolen (Beretta m51);
- 1 071 geweren en karabijnen (Garand t2).

(\*) Door de kroon aan het parlement voorgelegd document (noot vertaler).

De Italiaanse veiligheidsdiensten hebben bovendien op Italiaans grondgebied nog eens 8 365 vuurwapens van allerlei modellen in beslag genomen.

## **II. INTERNATIONALE UITVOERINGSINSpanningen in 2002**

### **II.A. Maatregelen ter bestrijding van de accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens en ter voorkoming van de illegale handel in conventionele wapens**

II.A.1. *Financiële, technische en andersoortige hulp aan relevante programma's en projecten van de Verenigde Naties, het Internationale Comité van het Rode Kruis en andere internationale of regionale organisaties en NGO's*

#### **II.A.1.1. Door de Europese Unie gesteunde acties en projecten**

42. Op 11 november 2002 heeft de Raad Besluit 2002/904/GBVB vastgesteld met het oog op verlenging van de bijdrage van de Europese Unie aan de bestrijding van de destabiliserende accumulatie en verspreiding van handvuurwapens en lichte wapens in Cambodja. Dit besluit voorziet in een nieuwe bijdrage van de Europese Unie ten belope van 1 568 000 EUR voor de voortzetting en uitbreiding van dit lopende project dat geheel is ontwikkeld en wordt beheerd door de Europese Unie en dat in 1999 van start is gegaan.

43. Op 21 oktober 2002 heeft de Raad Besluit 2002/842/GBVB aangenomen waarbij een bijdrage van 200 000 EUR wordt toegekend aan de lopende kosten van het Regionale Uitwisselingscentrum van het Stabiliteitspact/het UNDP voor handvuurwapens en lichte wapens in Belgrado.

#### **II.A.1.2. EU-samenwerking met derde landen**

44. Tijdens de EU-VS-top van 17 december 1999 is besloten om een werkgroep SALW op te richten waarin deskundigen geregeld van gedachten kunnen wisselen. Het doel is, te komen tot verhoogde samenwerking en informatie te delen en de vorderingen in de Europese Unie en de Verenigde Staten op het gebied van handvuurwapens te evalueren. De groep komt ten minste eenmaal per voorzitterschap bijeen. Op haar vergaderingen in 2002 heeft zij haar werkzaamheden toegespitst op de voorbereiding van de eerste tweejaarlijkse bijeenkomst, in 2003, van de staten die partij zijn bij het VN-actieprogramma inzake de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens en op de uitbreiding van de samenwerking met het oog op de uitvoering van het actieprogramma. Ook heeft de groep de gemeenschappelijke verklaring van de Europese Unie en de Verenigde Staten inzake SALW bijgewerkt en besproken of er wellicht gemeenschappelijke normen kunnen worden aangenomen voor het jaarverslag aan de Verenigde Naties over aan-

gelegenheden inzake SALW. Er is informatie gegeven over door de Europese Unie en de Verenigde Staten in de betrokken landen gefinancierde projecten.

45. Na de verklaring van de EU-Canada-top over de oprichting van een gezamenlijke werkgroep SALW op 16 december 1999, is die werkgroep om de zes maanden bijeengekomen. Tijdens de vergaderingen in 2002 heeft de groep de vooruitzichten besproken van de eerste tweejaarlijkse bijeenkomst, in 2003, van de staten die partij zijn bij het VN-actieprogramma inzake de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens, en een inventaris opgemaakt van de stand van de uitvoering van hulpprogramma's die wereldwijd door de Europese Unie en door Canada worden gefinancierd. Speciale aandacht ging uit naar het munitievernietigingsproject in Albanië.

46. In 1998 hebben de Europese Unie en de Ontwikkelingsgemeenschap van zuidelijk Afrika (SADC) een regionaal actieprogramma aangenomen betreffende de illegale handel in lichte wapens, dat een kader biedt voor optreden met betrekking tot onder andere illegale handel, de versterking van de wettelijke controles op wapenoverbrengingen, het verwijderen van wapens uit de samenleving en grotere transparantie. In 1999 is een EU-SADC-Werkgroep Handvuurwapens ingesteld. In 2002 heeft de groep zich vooral gericht op gebieden voor mogelijke bilaterale samenwerking. Een aantal daarvan is ook besproken tijdens de in november 2002 te Brussel gehouden studiebijeenkomst „Advancing the Implementation of the SADC Firearms Protocol: Deepening SADC-EU Cooperation”. Ook is er de nodige aandacht geschonken aan de voorbereidingen van de eerste tweejaarlijkse bijeenkomst, in 2003, van de staten die partij zijn bij het VN-actieprogramma inzake illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens. Er is informatie verstrekt over de uitvoering van het actieprogramma in zowel Zuidelijk Afrika als Europa.

#### II.A.1.3. Samenwerking door de EU-lidstaten

47. België heeft het UNIDIR-project „Human Security and Small Arms in West Africa — Enhancing the Role of Civil Society” gesteund. In dit project wordt de nadruk gelegd op veiligheid voor de mensen, vredesopbouw en praktische ontwapening, gezien vanuit de SALW-problematiek.

48. Ook heeft België het onderzoek naar handvuurwapens (Small Arms Survey) gesteund, dat was voorgesteld door het programma voor strategische en internationale veiligheidsstudies van het Graduate Institute of International Studies in Genève. Het doel van dit project is het opzetten van een net-

werk van onpartijdige en voor eenieder toegankelijke informatie over de proliferatie van handvuurwapens en lichte wapens.

49. Denemarken is steun blijven geven aan het UNDP-project voor het inzamelen van illegale wapens en aan de duurzame ontwikkeling van het bestuurlijke district N'Guigmi in Niger, en wel met een bijdrage van 135 000 EUR.

50. Finland heeft financiële steun gegeven aan het Biting the Bullet-project, opgezet als een vijfjarenproject met een eerste herzieningsconferentie in 2006. Het Biting the Bullet-project wordt geleid door internationale niet-gouvernementele organisaties zoals Basic, International Alert en Saferworld. Het Biting the Bullet-project organiseert een informeel internationaal proces rond een „overleggroep handvuurwapens” dat betrekking heeft op 1. overdrachten van SALW aan andere actoren dan staten en 2. richtsnoeren over bestaande verantwoordelijkheden krachtens internationaal recht voor overdrachten van SALW. Finland acht het van belang dat er mogelijkheden worden geboden voor een internationaal debat en dat er vernieuwende en praktische beleidsaanbevelingen worden gedaan voor meer internationale samenwerking en beter internationaal toezicht op deze kritieke terreinen. De bijdrage bedroeg 10 000 EUR.

51. Ook heeft Finland in 2002 financiële steun verleend aan het wapenbeheersingsprogramma van het Instituut voor Veiligheidsstudies in Zuid-Afrika. De Finse bijdrage bedroeg 30 000 EUR. Finland overweegt de steun in 2003 voort te zetten.

52. Finland heeft bijgedragen aan het welslagen van het door de Verenigde Naties geleide opleidingsprogramma van diverse organisaties in Centraal Azië. Finland heeft steun verleend aan de OVSE-opleidingsmodule, zowel met geld als middels een deskundige-opleider voor grensbeheer. De opleiding heeft meegeholpen aan de praktische uitvoering van het OVSE-document over SALW en was gericht op de bestrijding van de handel in handvuurwapens. Het deskundigenteam van de OVSE heeft aan de grensovergang tussen Oezbekistan en Afghanistan een proefproject van twee weken geleid. Met dit opleidingsinitiatief Termez-Hayraton werd beoogd de plaatselijke grensbewakers en douanebeambten beter in staat te stellen illegale wapentransporten te beletten. Aan de grensbeambten zijn nog andere opleidingsmodules aangeboden door een aantal VN-organisaties, namelijk UNDP, ODCCP, UNHCR, Unesco, Unicef, WFP en OCHA en nog andere partners. Finland blijft dit opleidingsinitiatief steunen door een deskundige uit te zenden naar de OVSE-missie in Centraal-Azië.

53. Middels steun voor het Regionaal centrum van de Verenigde Naties voor vrede en ontwapening in Afrika draagt Finland financieel bij aan het programma Small Arms Transparency and Control Regime in Africa (Satcra). Doelstellingen van dit programma zijn a) de instelling van een SALW-register voor Afrika, b) de staten helpen hun voorraden beter te beheren en wapens en munitie die legaal in iemands bezit zijn, doeltreffender te archiveren en op te slaan, c) wapens te markeren en traceren, d) harmonisatie van de nationale wettelijke voorschriften voor de overdracht van SALW, e) het bevorderen van een dia-



loog met de wapenindustrie, f) inventariseren van de plaatselijke wapenproductie, g) toezicht en controle ter waarborging van de naleving en h) het probleem meer onder de aandacht te brengen. De Finse bijdrage aan het project bedraagt 500 000 EUR voor de periode 2003-2005.

54. Finland verleent financiële steun aan het UNDP-project voor wapenbeheersing in Albanië en heeft ook een Finse handvuurwapendeskundige voor twee jaar als internationale technische deskundige naar het project gestuurd. Het programma voor controle op SALW omvat a) bewustmaking en voorlichting van het publiek, b) ontwikkelingsprojecten, c) logistieke steun aan teams die wapens inzamelen, d) een proefproject voor een gegevensbank voor de controle op wapens en e) hulp en advies. Het project biedt steun voor beheersing van SALW met als extra aspect dat deze inspanningen worden geplaatst binnen de ruimere context van het verhogen van de veiligheid voor de mensen. Menselijke ontwikkeling, economische en sociale investeringen en duurzame economische groei kunnen niet worden verwezenlijkt in een staat van onveiligheid. In Albanië zijn er talrijke bronnen van onveiligheid, die alom aanwezig zijn. De belangrijkste oorzaak van de onveiligheid moet wellicht worden gezocht in het onvermogen van overheid en civiele samenleving om ervoor te zorgen dat er sprake is van een rechtstaat. De bijdrage aan het project bedroeg 1 150 000 EUR voor de periode 2001-2003.

55. Frankrijk steunt in postconflictsituaties passende ODR-programma's (ontwapening, demobilisatie en herintegratie) voor oud-strijders, die worden uitgevoerd door regionale en internationale organisaties, vooral in Afrika (bilateraal optreden), voormalig Joegoslavië (in VN- en NAVO-verband) en Azië (steun aan het EU-ASAC-programma in Cambodja). Frankrijk heeft reeds een bijdrage van 457 357 EUR geleverd aan de uitvoering van het Ecowas-moratorium en heeft een nieuwe bijdrage van 200 000 EUR aangekondigd.

56. Frankrijk is ook actief betrokken bij internationale programma's voor de coördinatie van de strijd tegen de illegale handel in SALW, in VN- en NAVO-verband (zoals bijvoorbeeld in Kosovo waar wapens worden ingezameld en de gewone en de militaire politie worden opgeleid).

57. Duitsland draagt bij aan het door meerdere donors gesteunde demobilisatie- en reïntegratieprogramma en heeft 2 miljoen EUR geschonken aan het door meerdere donors gefinancierde trustfonds. Voor verwante programma's in die regio wordt bilateraal nog eens 18 miljoen EUR geschonken.

58. De Duitse regering helpt de Oost-Afrikaanse Gemeenschap bij het hervormen en harmoniseren van het beleid inzake de beheersing van de handvuurwapens. Een deel van deze hulp bestaat in het organiseren van opleidingen voor beveiligingspersoneel, leden van de civiele samenleving, leden van de Oost-Afrikaanse wetgevende vergadering, leden van het

secretariaat van de Oost-Afrikaanse Gemeenschap, godsdienstige groeperingen en vertegenwoordigers van de media. De opleidingen moeten de mensen kritisch bewust maken van de gevaren van een onbeheerste verspreiding van handvuurwapens. Daartoe wordt er in het secretariaat in Nairobi een verbindingsambtenaar geplaatst. Ook helpt de Duitse regering de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC) bij het harmoniseren van het beleid op basis van het protocol van de SADC inzake de beheersing van vuurwapens, munitie en samenhangend materiaal, dat op 14 augustus 2001 is aangenomen.

59. In Angola heeft de Duitse regering steun verleend aan een plaatselijk project van de Angolese niet-gouvernementele organisatie „Angola 2000”, in samenwerking met SaferAfrica. Met dit project wordt beoogd de mensen ervan bewust te maken dat de negatieve effecten van de beschikbaarheid van handvuurwapens in de samenleving moeten worden teruggedrongen. Tot dusverre zijn onderstaande activiteiten ondernomen:

- opleiding van plaatselijke actoren voor wapenbeheersing en praktische ontwapening;
- opleiding van plaatselijke actoren in onderzoekstechnieken en kwantitatieve gegevensanalyse;
- uitvoering van een onderzoek naar de veiligheid van de mensen in geselecteerde gebieden;
- een studiebijeenkomst voor de verspreiding van bevindingen;
- op nationaal niveau de opstelling van een nationaal actieplan bepleiten.

60. In Cambodja heeft Duitsland het ODR-proces gesteund middels zijn „Steun aan het bijstandsprogramma voor Cambodjaanse veteranen” (CVAP). In de eindfase van dit project ging de aandacht vooral uit naar de reïntegratie van veteranen in de provincies Kampot en Kampong Thom. Het programma was bedoeld om de integratie van soldaten in het hele land te steunen, de managementcapaciteiten van het secretariaat-generaal van het programma te vergroten en te helpen bij het opstellen van een nationale reïntegratiestrategie. De activiteiten omvatten:

- een onderzoek naar de behoeften van toekomstige veteranen in twee provincies;
- het aanleggen van de infrastructuur van de operationele centra;
- logistieke diensten aan de operationele centra;

- levering en distributie van huishoudpakketten voor 1 500 veteranen (samen met het Cambodjaanse Rode Kruis);
- het organiseren van vaardigheidstrainingen voor veteranen en hun familieleden in twee provincies;
- het organiseren van landbouw cursussen en distributie van zaaigoed;
- het opzetten van provinciale CVAP-kantoren;
- ondersteuning en opleiding voor veteranencomités in twee provincies en
- opleiding en ondersteuning voor verwijsdiensten.

61. In Cambodja heeft Duitsland ook steun verleend aan de niet-gouvernementele organisatie „Working Group for Weapons Reduction”, die zich ten doel stelt andere niet-gouvernementele organisaties op te leiden in het voeren van bewustmakingscampagnes.

Tot dusverre zijn de volgende acties ondernomen:

- evaluatie van de behoeften bij de niet-gouvernementele organisaties die in Kampong Thom werkzaam zijn;
- workshops over lesmateriaal;
- schrijven van een handboek en van lesmateriaal ter ondersteuning van het werk van plaatselijke NGO's over handvuurwapens;
- financiële steun en aanmoediging van plaatselijke NGO's in hun werk over handvuurwapens en het organiseren van andere workshops;
- evaluatie van het proefproject.

62. In Oeganda steunt de Duitse regering een programma voor onderwijs in vrede, dat wordt uitgevoerd door de plaatselijke NGO „Borrow a Youth”. Het doel ervan is dat de scholen en de Oegandese jongerenorganisaties en plaatselijke NGO's het gevaar van handvuurwapens in hun omgeving laten onderkennen en dat er maatregelen worden genomen om dit gevaar te verminderen.

De tot dusverre ondernomen activiteiten omvatten:

- productie van onderwijsmateriaal,
- opleiding van opleiders,
- een campagne tegen handvuurwapens middels toneelgroepen, radio-uitzendingen enz.

63. Duitsland steunde en steunt nog steeds een hele reeks SALW-activiteiten zoals:

- het trustfonds van de Wereldbank voor het nationale demobilisatieprogramma in Sierra Leone, aangevuld met bilaterale programma's voor de reïntegratie van oud-strijders in Sierra Leone;
- verscheidene SALW-projecten, met (co)sponsoring van de groep van belanghebbende staten, op het gebied van praktische ontwapening, voornamelijk ten zuiden van de Sahara;
- reïntegratie van oud-strijders en intern ontheemden in Angola;
- steun aan het UNDP-project voor de vernietiging van SALW in Niger.

64. Alle Duitse besluiten om steun te verlenen hebben gemeen dat er voorrang wordt gegeven aan projecten die de uitvoeringscapaciteit van de ontvangende landen vergroten om de stroom wapens beter te beheersen (in- en uitvoercontrole, vermogen om ze te traceren), alsook aan inzamelings- en vernietigingsprogramma's in postconflictsituaties. De „SALW-helpdesk” die in het internationale centrum voor conversie in Bonn is opgericht, steunt de maatregelen voor praktische ontwapening en schakelt zijn deskundigheid in wanneer er projecten over SALW worden opgesteld en gepland. De helpdesk heeft een uitgebreid netwerk opgebouwd van contacten met voor- en aanstaande deskundigen op het gebied van handvuur- en lichte wapens. Om te onderstrepen hoeveel belang de Duitse regering hecht aan het creëren en verhogen van het bewustzijn ten aanzien van de SALW-problematiek, heeft zij een begin gemaakt met een uitgebreide dialoog en een regelmatige informatie-uitwisseling met niet-gouvernementele organisaties uit Duitsland.

65. In NAVO-verband neemt Griekenland als leidende natie deel aan een haalbaarheidsstudie inzake de vernietiging van 1,5 miljoen SALW en 133 000 t munitie in Oekraïne, aan welk project Griekenland in 2002 50 000 EUR geschonken heeft. In 2002 heeft Griekenland 86 000 EUR bijgedragen aan het programma van het NAMS (NAVO-bureau voor bevoorrading en onderhoud) voor de vernietiging van voorraden SALW en munitie in Albanië. Griekenland heeft tot 2006 een jaarlijkse

bijdrage van 50 000 EUR in het vooruitzicht gesteld. Voorts heeft het ministerie van Openbare Orde logistieke en technische steun verleend aan de Albanese politie en studiebijeenkomsten georganiseerd voor politiemensen. Daar is onder meer gesproken over SALW en wapenexportcontrole. Griekenland heeft ook 50 000 EUR geschonken aan het trustfonds van het SEEI (initiatief voor Zuidoost-Europa) voor de vernietiging van SALW in Servië en Montenegro.

66. Ierland heeft 83 000 EUR bijgedragen aan het project van SaferAfrica voor technische hulp aan de SADC. Ook heeft Ierland 100 000 EUR bijgedragen aan een door Canada geleid project voor de vernietiging van SALW-munitie in Albanië en 30 000 EUR toegezegd voor een door Nederland geleid project in Servië en Montenegro.

67. Luxemburg heeft als staat bijgedragen aan het project voor de vernietiging van lichte wapens in Albanië (43 660 EUR) uit hoofde van het NAVO-programma Partnerschap voor Vrede.

68. In 2001 heeft Nederland een speciaal fonds opgericht voor SALW-projecten met als specifiek doel het verlenen van steun aan de uitvoering van internationale programma's en verklaringen zoals het Actieprogramma van de Verenigde Naties, het OVSE-document over SALW en andere regionale verklaringen tegen de illegale handel in SALW. Voorts is het fonds bedoeld om steun te verlenen aan projecten die gericht zijn op het verzamelen en vernietigen van wapens en munitie, alsook aan bewustmakingscampagnes en onderzoek. Voorbeelden van in 2002 met financiële steun van dit fonds uitgevoerde projecten zijn:

- het handvuurwapenprogramma van het UNDP voor het gebied van de Grote Meren en Zuidoost-Europa via het UNDP-trustfonds voor SALW;
- het UN-LiREC-programma voor het regionale uitwisselingscentrum voor vuurwapens, munitie en springstoffen in Latijns-Amerika en de Cariben;
- hulp bij het vernietigen van SALW in Kosovo middels het financieren van een vernietigingsoven die door KFOR is gebruikt;
- bijdrage aan „Arms Management and Disarmament Proposal: Initiatives to Reduce Proliferation of Illicit Small Arms and Light Weapons” van SaferAfrica, bijvoorbeeld door nationale actieplannen op te zetten in Oeganda, Namibië en Mozambique, waarbij ook nationale contactpunten worden ingesteld;
- „Biting the Bullet II”, een project van Saferworld, International Alert en Basic;
- bijdrage aan het handvuurwapenprogramma van het Instituut voor Veiligheidsstudies (ISS).

69. Zweden heeft financiële bijstand verleend aan de volgende multilaterale projecten en NGO's:

- wapeninzameling in Tsikanvali-Zuid-Ossetië (SEK 200 000);
- steun aan het Small Arms and Light Weapons Administration System (SALSA), UN-LiREC, Peru (200 000 SEK),
- regeling voor doorzichtigheid en controle inzake handvuurwapens in Afrika, UNREC, Togo (200 000 SEK);
- ODR-programma in Sierra Leone, Wereldbank (2 miljoen SEK);
- conflictpreventie, met SALW-activiteiten, CIVIS, Columbia, 2002-2003 (13,1 miljoen SEK);
- ODR voor kindsoldaten in Zuid-Soedan, Save the Children, Zweden 2002-2003 (7 miljoen SEK);
- verscheidene SALW-activiteiten in Latijns-Amerika, Arias Foundation 2002-2004 (7 miljoen SEK);
- voorkoming van het ronselen van kindsoldaten, Unicef (4 miljoen SEK);
- ODR-programma Congo-Brazzaville, UNDP (5 miljoen SEK);
- regionaal kader voor ODR-processen in het gebied van de Grote Meren, Wereldbank (20 miljoen SEK);
- verscheidene SALW-activiteiten in Latijns-Amerika, ondermeer een interparlementaire uitwisseling tussen Zweden, Spanje en Midden-Amerika, Swefor, 2002-2003 (4,4 miljoen SEK);
- reïntegratie van oud-soldaten in Sri Lanka, Association of Disabled Ex-service Personnel (400 000 SEK);

- ODR-programma Guinee-Bissau, coördinator Correia — regering van Guinee-Bissau, 2002-2003 (20 miljoen SEK);
- conflictoplossing, waaronder ODR, Mozambique, Diakonia (300 000 SEK);
- steun aan de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor kinderen van gewapende conflicten (700 000 SEK);
- „Study of Child Soldiers: Preventing Child and Youth Recruitment”, Universiteit van Uppsala (200 000 SEK);
- steun aan het onderzoek naar handvuurwapens, Graduate Institute of International Studies (200 000 SEK).

70. Het Verenigd Koninkrijk heeft tien projecten uit de Global Conflict Prevention Pool gefinancierd. Het hoofddoel van de projecten is capaciteitsopbouw, consensusopbouw en onderzoek en analyse. In 2002 heeft het Fonds voor de vernietiging van handvuurwapens (SADF) projecten gefinancierd voor de vernietiging van handvuurwapens in Botswana, Kenia en Cambodja.

71. Het Verenigd Koninkrijk heeft steun verleend aan de uitvoering van regionale afspraken in Afrika om de stroom wapens naar en rond het continent af te remmen. Het Verenigd Koninkrijk was in 2002 een van de grootste donors van het secretariaat van Nairobi dat tot taak heeft de staten hulp te bieden bij het uitvoeren van de toezeggingen die in de Verklaring van Nairobi zijn gedaan. Tot dusverre heeft het secretariaat opleiding en steun verleend ten behoeve van wetshandhavingendiensten in de regio en de instelling van nationale contactpunten in ieder land. Met andere G8-partners heeft het Verenigd Koninkrijk hulp geboden bij het tot stand brengen van continentale, regionale en subregionale/nationale vermogens voor de uitvoering van het VN-actieprogramma en regionale actieprogramma's, in het bijzonder in Oost-Afrika. Ook is steun verleend aan de naleving van het Ecowas-moratorium en het regionale actieplan voor SALW van de SADC. De Britse regering helpt ook staten in regio's van waaruit in het verleden op onverantwoorde wijze wapens zijn uitgevoerd naar Afrika, bij de implementatie van verantwoorde uitvoercontroleregelingen, middels bilaterale bezoeken en studiebijeenkomsten.

#### II.A.2. Financiële, technische en andere bijstand aan andere staten, in het bijzonder staten in getroffen gebieden

72. Denemarken steunt met meer dan 9 miljoen EUR het opsporen en vernietigen van anti-personeelmijnen in een zesjarig programma in Mozambique. Vernietiging van SALW staat niet in het mandaat van het programma maar is incidenteel

gebeurd als een nevenactiviteit. Middels zijn deelname aan vredeshandhavingsoperaties in de Balkan heeft Denemarken meegedaan aan activiteiten in verband met repatriëring, demobilisatie en ontwapening van strijdkrachten. Het verminderen van voorraden SALW die in het bezit zijn van burgers, is een integraal onderdeel van de activiteiten van de Deense strijdkrachten.

73. Finland steunt samen met Canada het programma voor handvuurwapenbeheersing in Guatemala. Het uitvoeringsorgaan voor het project is Iepades (Instituto de enseñanza para el desarrollo sostenible — Onderwijsinstelling voor duurzame ontwikkeling), een in 1990 opgerichte NGO. Het doel van het project is het consolideren van een nationaal wapenbeheersingsprogramma met deelname van bij de zaak betrokken overheidsdiensten en groeperingen uit de civiele samenleving die er belangstelling voor hebben. De Finse bijdrage aan het programma bedraagt 20 000 EUR.

74. Finland heeft in 2002 twee politieambtenaren uit Nicaragua en Guatemala in Finland opgeleid. De opleiding omvatte bijvoorbeeld wapenregistratie, grenscontrole, het verlenen van wapenexportvergunningen en wapenwetgeving. Finland heeft bij de cursussen over de inzameling en vernietiging van SALW van het Zwitserse Partnerschap voor de Vrede, alsook in juni 2002 in Zwitserland, twee handvuurwapendeskundigen opgeleid in het verzamelen en vernietigen van SALW en in voorraadbeheer en de veiligheid van SALW. Finland is bereid deel te nemen aan internationale of bilaterale projecten en workshops waarom door het ontvangende land wordt verzocht op het gebied van inzameling en vernietiging van wapens en voorraadbeheer. Finland biedt verzoekende landen deskundige hulp bij het evalueren van hun problemen bij het beheersen van SALW. Bij de samenwerking kan gebruik worden gemaakt van de Finse ervaring op het gebied van het verzamelen en vernietigen van wapens tijdens vredeshandhavingsoperaties. Finland overweegt in Finland cursussen te organiseren om deskundigen te onderrichten over bepaalde technische aspecten van het beheer van SALW.

75. Finland heeft een Finse handvuurwapendeskundige afgevaardigd naar het programma „Onderzoek naar handvuurwapens” van het programma voor strategische en internationale veiligheidsstudies van het Graduate Institute; Finland heeft dit programma in 2003 gefinancierd met in totaal 60 000 EUR. Het doel van het onderzoek naar handvuurwapens is a) de belangrijkste internationale bron te zijn van neutrale en voor iedereen toegankelijke informatie over alle aspecten van handvuurwapens, b) te dienen als hulpbron voor regeringen, beleidsmakers, onderzoekers en activisten, c) een onafhankelijk waarnemer te zijn van nationale en internationale gouvernementele en niet-gouvernementele beleidsinitiatieven inzake handvuurwapens, d) een kanaal te zijn voor informatie en dialoog over aangelegenheden inzake handvuurwapens tussen noord en zuid, en tussen oost en west, e) het centrale knooppunt te zijn voor een internationaal netwerk van onderzoekers, onderzoeksinstituten en NGO's die zich bezighouden met kwesties inzake handvuurwapens en f) een forum te zijn voor het uitwisselen van informatie en de verspreiding van de beste praktijken en initiatieven inzake handvuurwapens.

76. Finland gelooft in internationale samenwerking en coördinatie bij het verstrekken van hulp aan landen die hulp vragen voor het uitvoeren van het VN-actieprogramma en het OVSE-document over SALW. Finland hecht bijzonder belang aan regionale samenwerking bij controle op handel in handvuurwapens middels het verhogen van de capaciteit van grenscontroleautoriteiten, douane en politie. Dit houdt onder meer in dat er nationaal en regionaal informatie wordt uitgewisseld, dat er personeel wordt opgeleid, dat er hulp wordt geboden voor technische uitrusting, dat er gegevensbanken worden opgezet voor het registreren van wapens en dat de voorraden beter worden beheerd. Finland heeft zowel nationaal, regionaal als wereldwijd de samenwerking versterkt, evenals de uitwisseling van ervaringen en opleiding onder het bevoegde personeel, waaronder douane, politie, inlichtingen en wapenbeheersingsfunctionarissen.

77. Frankrijk is vóór bilaterale acties die zich richten op bepaalde geografische gebieden (bijvoorbeeld West-Afrika), die als een politieke prioriteit worden beschouwd. Frankrijk steunt samenwerkingsprogramma's in EU-verband overeenkomstig het gemeenschappelijk optreden, aangenomen in 1998 en gewijzigd in 2002. Frankrijk is middels de organisatie van studiebijeenkomsten en hulpmisies (missie van deskundigen om Ethiopische bataljons bij te staan in hun werk voor een vredeshandhavingsoperatie in Burundi onder auspiciën van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE)), actief betrokken bij het promoten van een nieuwe cultuur van vredeshandhaving en -afdwinging.

78. Duitsland heeft onderstaande regionale programma's gesteund:

- medefinanciering van het ODR-programma in Rwanda;
- het Saligad-project voor handvuurwapens in de Hoorn van Afrika;
- het project „SALW in ruil voor ontwikkeling van de gemeenschap” in Mozambique;
- wijkpolitie/conflictpreventie in stedelijke gebieden in Zuid-Afrika;
- vernietiging van handvuurwapens in Albanië en opleiding van personeel van de Albanese organisatie voor de vernietiging van wapens;
- het OVSE-project over de verwijdering en de vernietiging van munitie in Moldavië.

79. Duitsland verwijst naar zijn projectactiviteiten op de aan ODR en bewustmaking grenzende gebieden en steunt daarnaast bilaterale en multilaterale projecten voor het verhogen van de internationale inzet voor en doeltreffendheid van exportcontrole. Daartoe wisselt het op bilateraal niveau infor-

matie uit met andere staten. Op dit gebied treedt Duitsland gedeeltelijk op namens de Commissie of internationale controlerende instanties en gedeeltelijk door het uitzenden van deskundigen als deelnemers aan projecten van andere staten. Voorts neemt Duitsland het initiatief tot vergaderingen van deskundigen en helpt het andere staten (zoals de toetredende staten en de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa) bij het opzetten van hun nationale exportcontrolesystemen. In dit verband is bijzondere aandacht besteed aan het punt van de SALW, onder andere door het opstellen en afkondigen van nieuwe passende wetten en het creëren van het klimaat dat nodig is voor een doeltreffende wetshandhaving. Duitsland heeft andere landen technische en financiële hulp geboden voor de vernietiging van SALW en is bereid vervolgpacten te overwegen.

80. Uit uitvoerige analyses en evaluaties van criminele activiteiten in Duitsland waarbij illegaal in SALW wordt gehandeld, lijkt naar voren te komen dat wat in Duitsland gepleegde en aan SALW gerelateerde misdrijven betreft het vaak veronderstelde verband met drugshandel, grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en terrorisme niet duidelijk kan worden aangetoond. De inspanningen van Duitsland richten zich derhalve op hulp aan Europese buurlanden. In het kader van het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa is Duitsland op politie- en douaneniveau nauw gaan samenwerken met een aantal landen in de regio, met speciale aandacht voor de opleiding en de specialisatie van de grenspolitie als de eerste autoriteiten die de illegale handel in SALW moeten bestrijden. De onderzoeksdienst van de douane helpt bijvoorbeeld de autoriteiten in Slovenië bij hun inspanningen om de georganiseerde grensoverschrijdende misdaad te bestrijden door onderzoeken te starten tegen leden van Zuidoost-Europese bendes wapensmokkelaars die in Duitsland verblijven.

81. Op subregionaal niveau is de douane betrokken bij het voorkómen en bestrijden van de illegale grensoverschrijdende handel in SALW door selectieve controles uit te voeren op goederenstromen zonder dat er sprake is van een concrete verdenking. Deze controles worden in het bijzonder uitgevoerd door de verzekerings- en bewakingsdiensten aan de grens en door mobiele controle-eenheden. Op regionaal niveau verdient de nauwe samenwerking tussen de onderzoeksdiensten van de douane en de Franse douane te worden belicht. Deze samenwerking omvat geregelde speciale controles die gezamenlijk worden uitgevoerd en die uitsluitend gericht zijn op de bestrijding van de handel in SALW. Deze speciale controles hebben gedurende vele jaren hun nut bewezen. De uitwisseling van informatie tussen Duitse, Franse en Oostenrijkse autoriteiten is zeer omvangrijk. De onderzoeksdiensten van de douane van deze landen wisselen informatie uit over de handel in SALW. Ook met de Sloveense autoriteiten wordt nauw samengewerkt.

82. In bredere zin heeft Duitsland ervoor gepleit juridische actie tegen de illegale handel in SALW te vergemakkelijken

middels het sluiten van bilaterale overeenkomsten met een aantal landen, waarin bepalingen zijn opgenomen over het voorkomen, bestrijden en uitroeien van de illegale wapenhandel.

#### II.A.3. *Coördinatie van praktische maatregelen met andere lidstaten en de Commissie van de Europese Unie*

83. SALW-aangelegenheden zijn in 2002 besproken in de trojkavergaderingen van COARM, CODUN en CONOP met de geassocieerde landen, de EER-EVA-landen, de Russische Federatie, Oekraïne, Canada, de Verenigde Staten, China en Zuid-Korea en in de gezamenlijke SALW-werkgroepen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten en Canada.

#### II.A.4. *Deelname aan of organisatie van internationale studiebijeenkomsten en conferenties*

84. Oostenrijk is, samen met andere EU-partners, opgetreden als medesponsor van de Conferentie over de uitvoering van het VN-actieplan inzake handvuurwapens — behoeften en partnerschappen, die van 18-21 maart 2002 in Pretoria (Zuid-Afrika) is gehouden.

85. Finland heeft samen met Canada, Costa Rica en de Arias Foundation in december 2001 de conferentie voor Midden-Amerikaanse landen over handvuurwapens georganiseerd en gefinancierd. Het hoofddoel van de conferentie was een vervolg te geven aan het VN-actieprogramma, waartoe de conferentie de regeringsvertegenwoordigers en instanties bijeenbracht die werkzaam waren op het gebied van proliferatie en beheersing van en handel in SALW. De Finse bijdrage bedroeg 28 500 EUR.

86. Het Finse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in juni 2002 in Helsinki samen met het OVSE-secretariaat voor de Centraal-Aziatische landen een opleidingsbijeenkomst over grensbeheer georganiseerd. De deelnemende landen waren Kazachstan, Kirgizië, Tadzjikistan, Turkmenistan en Oezbekistan. De opleiding was gericht op politiefunctionarissen en op de autoriteiten van de douane, en de export- en grenscontrole. Het doel was de Centraal-Aziatische landen te helpen bij het versterken van hun systemen voor exportcontrole en grensbeveiliging teneinde de illegale handel in handvuurwapens, verdovende middelen en strategische goederen terug te dringen. Met als doel het concept „doeltreffende grenzen” verder uit te diepen, was de studiebijeenkomst gedeeltelijk een vervolg op de OVSE-workshops over handvuurwapens en lichte wapens die eind 2001 en in mei 2002 in Centraal-Azië zijn gehouden. De Finse wetgeving inzake wapens en de registratie ervan is toegelicht. Zaken zoals exportcontrole voor defensiemateriaal, materiaal voor tweërlei gebruik en nucleair materiaal en nucleaire uitrusting en technologie zijn aan bod gekomen, evenals de controle op radioactief materiaal aan de grenzen. Ook is een presentatie gegeven over de veilige opslag van over-

tollige wapens en de vernietiging ervan. Tijdens het bezoek ter plaatse hebben de deelnemers een Fins opslagterrein voor handvuurwapens en lichte wapens bezocht.

87. Finland heeft bijgedragen in de reiskosten van de deelnemers uit de landen die voor de OVSE-studiebijeenkomst over SALW in Wenen in februari 2002 geldelijke steun hebben gevraagd via de Support Unit van de Veiligheidsraad. De bijdrage bedroeg 15 000 EUR.

88. Duitsland heeft actief deelgenomen aan en was in sommige gevallen medesponsor van OVSE-en VN-workshops over SALW in Centraal-Azië en Zuidoost-Europa.

89. Duitsland heeft met geld en met deskundigen steun verleend aan studiebijeenkomsten over grensbeveiliging, SALW-markering en voorraadbeheer, die onder auspiciën van de OVSE plaats hebben gevonden in Termiz (Oezbekistan) en Zagreb (Kroatië).

90. Italië heeft 22 000 EUR bijgedragen aan het organiseren van een OVSE-studiebijeenkomst, die in februari 2003 in Boekarest is gehouden, over de regionale uitvoering van het VN-actieprogramma inzake de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens.

91. Ook heeft Italië onderstaande internationale studiebijeenkomsten en conferenties bijgewoond:

- de Afrikaanse Conferentie over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens (Pretoria, 18-22 maart);
- de derde vergadering van de lidstaten van de Europese Unie en de geassocieerde landen over de uitvoer van conventionele wapens (Sofia, 10 april);
- de studiebijeenkomst georganiseerd door de coalitie van NGO's en Saferworld over wapenexportcontrole in de Europese Unie (Madrid, 10 mei);
- de regionale stuurgroep van het stabiliteitspact voor controle op handvuurwapens en lichte wapens in Zuidoost-Europa (Skopje, 30 mei);
- de door het „World Forum on the Future of Sport Shooting Activities” georganiseerde studiebijeenkomst over export en import van en tussenhandel in handvuurwapens en lichte wapens (Napels, 13-14 juni);

- de regionale studiebijeenkomst over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens (Manila, 9-10 juli);
- de workshop van de NAVO en de EAPR over handvuurwapens en lichte wapens (Zagreb, 24-25 oktober);
- de voorbereidende studiebijeenkomst van het elfde economische OVSE-forum over nationale en internationale economische gevolgen van handvuurwapens en lichte wapens (Sofia, 11-12 november);
- de donorsconferentie betreffende het Uitwisselingscentrum voor Zuidoost-Europa inzake de beperking van het aantal handvuurwapens en lichte wapens (Genève, 20 november);
- de informele bijeenkomst over EU-wapenuitvoercontrole, georganiseerd door de NGO Saferworld (Brussel, 3 december).

92. Nederland heeft bijgedragen aan de organisatie en de medefinanciering van de Conferentie over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake handvuurwapens en lichte wapens in Afrika — behoeften en partnerschappen, die van 18 tot 21 maart 2002 in Pretoria heeft plaatsgevonden en die tezamen met Oostenrijk, Canada, Kenia, Mali, Nigeria, Noorwegen, Zuid-Afrika, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk was georganiseerd.

93. Portugal heeft deelgenomen aan de Afrikaanse Conferentie over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake handvuurwapens — behoeften en partnerschappen (Pretoria, 18-21 maart 2002).

94. Zweden heeft deelgenomen aan verscheidene internationale studiebijeenkomsten, waaronder bijeenkomsten over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake SALW, illegale tussenhandel en exportcontrole.

95. Het Verenigd Koninkrijk was, samen met andere EU-partners, medesponsor van de Conferentie over de uitvoering van het VN-actieprogramma inzake handvuurwapens — behoeften en partnerschappen, die van 18-21 maart 2002 in Pretoria (Zuid-Afrika) is gehouden.

#### II.A.5. Overige initiatieven

96. Finland levert strijdkrachten voor en draagt een belangrijke verantwoordelijkheid bij de coördinatie van de onder VN-mandaat in Bosnië en Herzegovina en Kosovo uitgevoerde vredeshandhavingsoperaties van de NAVO. Deze operaties omvatten het demobiliseren van gewapende groepen, toezicht op en preventie van criminele activiteiten (waaronder het smokkelen

van mensen, wapens en verdovende middelen), handhaving van de openbare orde en verhoging van de veiligheid en andere activiteiten die in aanzienlijke mate bijdragen aan het verminderen van de bedreiging van de veiligheid die uitgaat van handvuurwapens in de plaatselijke gemeenschappen in de Westelijke Balkan.

97. Frankrijk verleent steun aan acties die erop gericht zijn in postconflictsituaties de rechtstaat te herstellen. Momenteel is Frankrijk betrokken bij dit soort operaties in de Democratische Republiek Congo, in Ivoorkust en in Kosovo.

98. Duitsland levert troepen aan SFOR, KFOR, Harvest en Amber Fox en heeft in die hoedanigheid deelgenomen aan het verzamelen van SALW in Zuidoost-Europa. Verder heeft Duitsland krachtens de akkoorden van Dayton geholpen bij de vernietiging van 82-mm-mortieren in Bosnië en Herzegovina. Het voorkomen van de handel in civiele vuurwapens en militaire SALW is een onderdeel van geïntegreerde grensbeheerregelingen die door de Duitse politieke samenwerking worden gesteund in het kader van het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa.

99. Duitsland werkt nauw met Interpol samen bij het identificeren van de groeperingen en individuen die betrokken zijn bij de illegale handel in SALW, indien zulks nodig is in het kader van afzonderlijke strafrechtelijke onderzoeken. In één geval heeft de regering van een andere staat die de illegale handel in SALW actief bestrijdt, een omvangrijk verzoek om tracering rechtstreeks en niet via Interpol aan Duitsland gericht, omdat het verzoek niet was ingegeven door afzonderlijke strafrechtelijke onderzoeken. Sinds de instelling van de werkgroep IWETS (Interpol Weapons and Explosives Tracking System) — (Wapens- en explosievenopsporingssysteem van Interpol) is Duitsland daarvan een actief lid. Samen met zeven andere landen zal Duitsland deelnemen aan het proefproject van IWETS dat medio 2003 moet beginnen.

100. De strijdkrachten van Italië hebben deelgenomen aan een aantal operaties in het buitenland, waarbij de volgende SALW zijn ingezameld/in beslag genomen en vernietigd:

#### Multinationale brigade zw (Kosovo)

- 310 geweren;
- 100 revolvers;
- Zes machinegeweren;
- 20 draagbare werpers van anti-tankraketten;
- Zeven raketten;
- 183 granaten;

- 2 780 mijnen;
- 27 517 stuks munitie van verschillende kalibers.

Multinationale speciale eenheid (Kosovo)

- 86 wapens van diverse types;
- 16 706 stuks munitie van verschillende kalibers;
- 135 granaten;
- 1 000 k springstoffen;
- 20 draagbare werpers van anti-tankkraketten.

Multinationale speciale eenheid (Bosnië)

- Eén geweer.

101. Tezamen met andere NAVO-partners levert Portugal manschappen aan de krachtens een VN-mandaat optredende SFOR- en KFOR-vredeshandhavingstroepen in Bosnië-Herzegovina en Kosovo. Het terugdringen van de wapenvoorraden die in de handen van burgers zijn, is onderdeel van de activiteiten van de Portugese troepen.

102. Tezamen met NAVO-partners levert het Verenigd Koninkrijk manschappen aan de krachtens een VN-mandaat optredende SFOR- en KFOR-vredeshandhavingstroepen in Bosnië-Herzegovina en Kosovo. De Britse troepen zijn actief betrokken bij het terugdringen van de wapenvoorraden die in handen van burgers zijn.

## **II.B. Deelname aan het werk van internationale organisaties en regionale regelingen op het gebied van conventionele wapens, in het bijzonder handvuurwapens en lichte wapens**

### **II.B.1. Verenigde Naties**

103. Oostenrijk heeft verder deelgenomen aan de activiteiten van de Verenigde Naties, waaronder studiebijeenkomsten en workshops, evenals aan nationale initiatieven over problemen die te maken hebben met handvuurwapens en lichte wapens.

104. Denemarken is blijven deelnemen aan de activiteiten van de Verenigde Naties, waaronder studiebijeenkomsten en workshops en daarmee samenhangende initiatieven betreffende SALW.

105. Frankrijk heeft de werkzaamheden bijgewoond van de deskundigengroep van de Verenigde Naties die de haalbaarheid moet bestuderen van een internationaal instrument voor het opsporen van illegale handel in SALW (Resolutie 56/24 V). Ook is Frankrijk lid geweest van een deskundigengroep van de Verenigde Naties die was ingesteld om het vraagstuk van de tussenhandel te bestuderen.

106. Op 10 oktober 2002 heeft Griekenland het protocol ondertekend tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad.

107. Ierland verwacht eind 2003 het Protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, met inbegrip van delen en onderdelen, en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, te kunnen ondertekenen.

108. Italië heeft verder gewerkt aan de nationale procedures die moeten worden gevolgd voor de ratificatie van het VN-protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens.

109. Nederland heeft deelgenomen aan de deskundigengroep van de Verenigde Naties die de haalbaarheid moet bestuderen van een internationaal instrument voor het opsporen van illegale handel in SALW.

110. Portugal heeft verder deelgenomen aan de activiteiten van de Verenigde Naties.

111. Op 6 mei 2002 heeft het Verenigd Koninkrijk het Protocol tot bestrijding van de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, met inbegrip van delen en onderdelen, en munitie ondertekend. Het Verenigd Koninkrijk moedigt andere staten aan het protocol te ondertekenen en vervolgens uit te voeren. Het ministerie van Binnenlandse Zaken werkt, samen met de Europese Commissie en andere lidstaten, actief aan de uitvoering van de bepalingen over het markeren zoals vervat in het VN-protocol over vuurwapens. Dit houdt in dat bij de eerste invoer in de Europese Unie een markering moet worden aangebracht. Het Verenigd Koninkrijk was vertegenwoordigd in de VN-groep van regeringsdeskundigen die een studie uitvoert naar de haalbaarheid van markering en tracering.

### **II.B.2. Eerste commissie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties**

112. Met betrekking tot de door de eerste commissie tijdens de 57e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen resoluties over handvuurwapens, was de inbreng van de lidstaten als volgt:



- Resolutie 57/65 (Verband tussen ontwapening en ontwikkeling): 13 EU-landen stemden voor, twee onthielden zich van stemming;
- Resolutie 57/66 (Nationale wetgeving inzake de overdracht van wapens, militaire uitrusting en goederen voor tweërlei gebruik en technologie): ingediend door Nederland, gesteund door alle EU-landen;
- Resolutie 57/70 (Bijstandsverlening aan staten met het oog op het bedwingen van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens): alle EU-landen mede-indiener;
- Resolutie 57/72 (Illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens): alle EU-landen mede-indiener;
- Resolutie 57/75 (Transparantie inzake bewapening): Nederland indiener, alle EU-landen mede-indiener;
- Resolutie 57/81 (Consolidatie van de vrede door middel van praktische ontwapeningsmaatregelen): Duitsland indiener, alle EU-landen mede-indiener.

### II.B.3. OVSE

113. Oostenrijk voert het OVSE-document inzake handvuurwapens en lichte wapens uit en verleent steun aan het handvuurwapeninitiatief in het kader van het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa.

114. Denemarken heeft verder deelgenomen aan de activiteiten van de OVSE en voert het OVSE-document inzake handvuurwapens en lichte wapens uit.

115. Finland heeft actief steun verleend aan de uitvoering van het OVSE-document over SALW. Het heeft vrijwillig aangeboden de gids voor beste praktijken voor exportcontrole van SALW op te stellen. Het praktische werk is gedaan door de deskundigen van het Finse ministerie van Buitenlandse Zaken, geholpen door de groep nationale deskundigen waarin voor Finland vertegenwoordigers zitting hebben van alle ministeries die een rol spelen bij de uitvoer van handvuurwapens. Finland wilde een ideaal exportcontrolesysteem invoeren waarin de verschillen tussen de nationale wetgevingen zijn verwerkt. Het doel was te komen tot de omschrijving van het best mogelijke exportcontrolesysteem, dat ruimte zou laten voor verschillende nationale procedures en praktijken. De gids is verdeeld in vijf verschillende hoofdstukken en biedt informatie voor het ontwikkelen van een nationaal controlesysteem voor de uitvoer van handvuurwapens en lichte wapens. De gids vermeldt de internationale afspraken terzake, geeft een opsomming van noodzakelijke elementen voor nationale wetgeving, geeft richtsnoeren voor exportbeleid en besluitvorming en gaat na hoe een effectieve naleving van de exportcontrole kan worden ver-

wezenlijkt. Ook de invoer en doorvoer van handvuurwapens en lichte wapens komen waar nodig ter sprake. De gids bevat zeer uitvoerige criteria voor exportcontroles, die geput worden uit een aantal verschillende bronnen, onder meer uit het OVSE-document en de EU-gedragscode. Deze criteria kunnen voor staten een nuttige checklist zijn wanneer zij exportvergunningen afgeven. Ook worden in de gids de beste praktijken met betrekking tot alle elementen van een nationaal vergunningensysteem belicht en wordt er uitvoerig ingegaan op maatregelen ter voorkoming van fraude en verandering van bestemming middels vervalste eindgebruikerscertificaten. Deze maatregelen zouden kunnen bijdragen aan de harmonisatie van de eindgebruikerscertificaten aan de hand van een hoge gemeenschappelijke norm. Ook is in de gids van de beste praktijken inzake wapenexport gebruikgemaakt van een aantal elementen en beginselen van het Wassenaar Arrangement en de EU-gedragscode betreffende wapenuitvoer. Finland heeft 4 500 EUR bijgedragen voor de samenstelling van de gids.

116. Finland heeft in 2002 100 000 EUR bijgedragen aan het Fonds voor snelle reactie bij de OVSE-missie in Georgië. Het doel van dit fonds is hulp te bieden aan gemeenschappen die vrijwillig wapens inleveren, zulks in het kader van de uitvoering van het OVSE-document over handvuurwapens.

117. Finland bezet bij het conflictpreventiecentrum/OVSE sinds november 2001 de post van ondersteunend functionaris betreffende handvuurwapens voor het fonds voor veiligheidssamenwerking, die tot taak heeft de deelnemende staten van de OVSE te helpen bij de uitvoering van het OVSE-document over SALW, en om de daarvoor in aanmerking komende OVSE-missies en operaties ter plekke bij te staan in aangelegenheden betreffende handvuurwapens en lichte wapens. Een van de instrumenten die het conflictpreventiecentrum in die periode heeft opgesteld was het OVSE-model voor het uitbrengen van verslag over de uitwisseling van informatie, zoals die door de OVSE ook aan de Verenigde Naties wordt verstrekt.

118. Frankrijk heeft actief deelgenomen aan de uitwisseling van informatie in het kader van het OVSE-document over SALW.

119. Duitsland heeft voor de OVSE-gids van beste praktijken inzake handvuurwapens en lichte wapens ontwerphoofdstukken geleverd over overtollige voorraden en, samen met Noorwegen, over de tussenhandel en heeft actief deelgenomen aan de samenstelling van een verlichte catalogus over de vernietiging van handvuurwapens en lichte wapens.

120. Italië is actief doorgeshaan met de uitvoering van het in november 2000 aangenomen OVSE-document over handvuurwapens en lichte wapens. Het heeft in dat kader nieuwe nationale gegevens gepresenteerd over de informatie-uitwisseling betreffende de belangrijkste aspecten van SALW (vervaardiging,

markering, exportcontroles, tussenhandel, vernietigingstechnieken), die in bovengenoemd OVSE-document aan de orde komen.

121. Luxemburg neemt deel aan het werk van de OVSE.

122. Nederland heeft bijgedragen aan een vervolvergadering, in Almaty in mei 2002, van de OVSE-opleidingsworkshops in Centraal-Aziatische staten over de uitvoering van het OVSE-document over SALW. In zijn hoedanigheid van aanstaand voorzitter van de OVSE in 2003 heeft Nederland, ter voorbereiding van het Economisch forum van de OVSE in 2003, in november 2002 in Sofia een studiebijeenkomst over „Handel in SALW” georganiseerd.

123. Nederland heeft deelgenomen aan de tweede informatie-uitwisseling van de OVSE in juni 2002. Samen met Canada en de Verenigde Staten heeft Nederland voor de OVSE-gids van beste praktijken het hoofdstuk over technieken voor de vernietiging van SALW geschreven.

124. In zijn hoedanigheid van voorzitter van de OVSE in 2002 heeft Portugal de aanneming van het Handvest voor het voorkomen en bestrijden van terrorisme helpen bespoedigen. In dit Handvest geven de deelnemende staten uiting aan hun vastberadenheid om het gevaar dat voortvloeit uit de illegale verspreiding van en toegang tot conventionele wapens, waaronder handvuurwapens en lichte wapens, te bestrijden. Portugal voert het OVSE-document over SALW uit.

125. Spanje gaat actief door met het uitvoeren van het OVSE-document over handvuurwapens en lichte wapens. In dat kader heeft Spanje nieuwe nationale gegevens gepresenteerd over de informatie-uitwisseling zoals bedoeld in hoofdstuk III, onder f), punt 1, en hoofdstuk IV, onder e), punt 1, van het OVSE-document over SALW. Samen met Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk heeft Spanje bijgedragen aan de samenstelling van de gids voor beste praktijken inzake nationale procedures voor voorraadbeheer en veiligheid van SALW, die op 3 maart 2003 persklaar was.

126. Zweden heeft meegedaan aan de informatie-uitwisseling over SALW binnen de OVSE. Zweden leidt de opstelling van de gids van beste praktijken van de OVSE over het probleem van handvuurwapens en lichte wapens bij ontwapening, demobilisatie en reïntegratie.

127. Het Verenigd Koninkrijk voert het OVSE-document over handvuurwapens en lichte wapens uit. Samen met Spanje en Zwitserland heeft het Verenigd Koninkrijk de opstelling geleid van de OVSE-gids van beste praktijken over SALW-voorraadbeheer. Tevens biedt het Verenigd Koninkrijk geldelijke steun voor de publicatie van de OVSE-gidsen van beste praktijken. Het Verenigd Koninkrijk steunt het handvuurwapeninitiatief dat in het kader van het stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa wordt ontwikkeld.

#### II.B.4. NAVO

128. Oostenrijk neemt verder deel aan de activiteiten van de Euro-Atlantische Partnerschapsraad (EAPR), zoals studiebijeenkomsten en workshops, en aan nationale initiatieven over problemen betreffende handvuurwapens en lichte wapens.

129. Denemarken neemt verder deel aan de activiteiten van de EAPR, zoals studiebijeenkomsten en workshops en daarmee samenhangende initiatieven inzake SALW.

130. Finland neemt regelmatig deel aan de vergaderingen van en het opstellen van verslagen door de ad-hocwerkgroep handvuurwapens en lichte wapens van de EAPR, die sinds 1999 in het hoofdkwartier van de NAVO in Brussel bijeenkomt en zich richt op die gebieden waar de EAPR een toegevoegde waarde zou kunnen leveren inzake handvuurwapens, en die tracht te voorkomen dat de werkzaamheden die van andere organisaties overlappen.

131. Nederland heeft 700 000 EUR bijgedragen aan het NAMSA-project voor de vernietiging van munitie voor handvuurwapens en lichte wapens in Albanië. Nederland heeft actief deelgenomen aan de Werkgroep handvuurwapens en lichte wapens van de EAPR.

132. Portugal neemt verder deel aan de activiteiten van de EAPR.

133. Het Verenigd Koninkrijk heeft verdere bijdragen geleverd aan en is de vorderingen blijven volgen in het kader van de ad-hocwerkgroep van de EAPR betreffende NAVO-initiatieven ter bestrijding van het SALW-probleem.

#### II.B.5. Ecowas

134. Frankrijk is lid van de overleggroep van het coördinatie- en hulpprogramma voor veiligheid en ontwikkeling (PCASED), die eens per jaar wordt samengeroepen om de balans op te maken van de uitvoering van het programma en aanbevelingen te doen ter verbetering van de werking daarvan.

135. Ook het Verenigd Koninkrijk heeft financiële steun verleend aan het PCASED-programma ter ondersteuning van het Ecowas-moratorium, alsook aan het secretariaat in Nairobi dat steun verleent aan de uitvoering van de Verklaring van Nairobi; daarnaast is het actief geweest bij demarches van de Europese Unie om het EU-SADC-proces kracht bij te zetten.

## II.B.6. Wassenaar

136. In het kader van het Wassenaar Arrangement hebben de lidstaten van de Europese Unie bijgedragen aan de aanneming, in december 2002, van de „richtsnoeren van beste praktijken” voor de export van handvuurwapens en lichte wapens en van een „verklaring van overeenstemming” over de tussenhandel in wapens.

137. Ierland was in 2002 voorzitter van de algemene werkgroep.

138. Het Verenigd Koninkrijk heeft een belangrijke rol gespeeld om te bevorderen en veilig te stellen dat op 11 december 2002, in het kader van het Wassenaar Arrangement, de „richtsnoeren van beste praktijken” voor de overdracht van en uitvoercontroles op handvuurwapens zijn aangenomen.

## II.B.7. SADC

139. Duitsland steunt de SADC bij het harmoniseren van het beleid op basis van het SADC-protocol betreffende de controle op vuurwapens, munitie en ander daarmee samenhangend materiaal, dat op 14 augustus 2001 is aangenomen.

140. Het Verenigd Koninkrijk is actief geweest bij een aantal demarches van de Europese Unie ter versterking van het EU-SADC-proces. Dit initiatief is bedoeld als steun aan de uitvoering van het OAS-verdrag inzake illegale handel en de modelvoorschriften van de CICAD.

## II.B.8. Overige

141. Frankrijk is in samenwerking met Zwitserland in 2000 begonnen na te denken over het opzetten van een internationaal instrument voor het traceren van SALW.

142. Tijdens de top van de G8 in Kananaskis heeft Italië bijgedragen aan de aanneming, in het kader van het Nieuwe Partnerschap voor de Ontwikkeling van Afrika (NEPAD), van een actieplan van de G8 voor Afrika. Met dit plan wordt onder meer beoogd vrede en veiligheid te bevorderen door steun te verlenen aan de inspanningen die de Afrikaanse landen en de Verenigde Naties zich getroosten om de activiteiten van tussenhandelaars en handelaars beter te reguleren en de stroom illegale wapens naar en in Afrika in te dammen.

143. Het Verenigd Koninkrijk voert een „hulpprogramma inzake exportcontrole” uit, dat opleiding en steun op het gebied van procedures voor in- en uitvoervergunningen omvat.

Sinds 2001 hebben meer dan tien regeringen en hun instanties hulp gekregen.

## III. OVERIGE OPMERKINGEN, KANTTEKENINGEN EN INFORMATIE

### III.A. Criteria voor de beoordeling van verzoeken om EU-financiering van SALW-projecten

#### III.A.1. Richtsnoeren voor prioriteiten

144. De Europese Unie zal blijven streven naar het oplossen van de problemen die worden veroorzaakt door de destabiliserende en ongecontroleerde verspreiding van SALW. Zoals wordt gezegd in het Europees programma voor conflictpreventie, dat door de Europese Raad (Göteborg, 15 en 16 juni 2001) is onderscheven, zal het toewerken naar eliminatie van deze bron van destabilisering en conflict in belangrijke mate bijdragen tot de preventie van toekomstige conflicten. De reeds door de Europese Unie genomen maatregelen op dit gebied vormen belangrijke stappen die een vastberaden vervolg in dezelfde richting moeten krijgen. De aanneming van een actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitroeiing van de illegale handel in SALW in al zijn aspecten door de desbetreffende VN-conferentie is een aanvulling op de toezeggingen die de Europese Unie eerder met haar gemeenschappelijk optreden inzake handvuurwapens heeft gedaan. Deze toezeggingen zouden gediend zijn door op EU-niveau het instellen te overwegen van regelmatige EU-financiering van projecten gericht op het bereiken van de einddoelstellingen van het VN-actieprogramma.

145. Om het gemeenschappelijk optreden en het programma nog beter en grondiger te kunnen uitvoeren, hebben de lidstaten een aantal richtsnoeren opgesteld over kwesties waarover een besluit moet worden genomen of die in de nabije toekomst aandacht moeten krijgen. Die richtsnoeren zullen vanzelfsprekend op gezette tijden worden getoetst, in het licht van de ervaring die wordt opgedaan met de uitvoering van de EU-projecten.

#### III.A.1.1. De behoefte aan een alomvattende aanpak

146. Niettegenstaande het brede besef dat verdere internationale acties moeten worden ondernomen om de SALW-problematiek aan te pakken, zijn er tal van complexe factoren en processen die in beschouwing moeten worden genomen, zoals de internationale en interne veiligheid, de handelsaspecten, de relatie tussen burgers en militairen en de rol van wapens in de samenleving. Deze problemen kunnen niet in een handomdraai worden opgelost. Hun aanpak vereist een alomvattende benadering waarin de diverse aspecten van het probleem — die ook nog per regio verschillend kunnen zijn — aan bod komen

en de oplossingen moeten worden gezocht in een ruim scala van overeengekomen maatregelen. De lidstaten zijn het erover eens dat deze inspanningen tegelijk gericht moeten zijn op het verminderen van de bestaande destabiliserende accumulaties en op het voorkómen van een verdere ongecontroleerde verspreiding van deze wapens. Met hulp kunnen de landen zelf hun vermogen om deze problemen aan te pakken vergroten.

147. Wat betreft de financiële steun aan projecten in verband met SALW heeft de Europese Unie zich tot doel gesteld haar inspanningen te intensiveren om de beschikbaarheid en levering van SALW in (potentiële) conflictgebieden te verminderen, medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van een reeks internationale maatregelen om de vraag naar SALW in die gebieden te beperken, en regeringen bij te staan in hun aanpak van de door deze wapens veroorzaakte problemen. Dergelijke maatregelen zullen door de Europese Unie zelf of op het niveau van de lidstaten worden genomen, dan wel door een optreden in de passende regionale en mondiale instellingen. De respectieve inspanningen van de lidstaten en van de Commissie zijn complementair van opzet en weerspiegelen het streven om de diverse aspecten van de handvuurwapenproblematiek op nationaal, subregionaal, regionaal en wereldniveau aan te pakken.

148. De voor EU-financiering geselecteerde projecten moeten waarborgen dat de ontvangers van het project reële en tastbare voordelen krijgen. Een belangrijk deel van de financiering moet worden gericht op eigen, zorgvuldig opgezette projecten die door de Europese Unie worden uitgevoerd. Daarvoor is het absoluut noodzakelijk dat er een degelijk uitvoeringskader is bepaald en dat het project zowel technisch als politiek kan functioneren in de geplande context. Indien de begroting zulks toelaat kunnen ook financieringsprojecten worden overwogen uit een ruimere kring van landen en regio's, met de vereiste aandacht voor een optimale impact en duurzaamheid van EU-initiatieven en rekening houdend met het vereiste van „toegevoegde waarde” en tastbare voordelen bij de inzet van EU-middelen volgens overeengekomen criteria.

149. Tevens dient speciale aandacht te worden geschonken aan een strakkere coördinatie met de inspanningen die reeds worden geleverd op multilateraal niveau (UNDP, regionale centra van de Verenigde Naties, NAVO, EAPR en andere), evenals op bilateraal niveau op zoek naar synergieën.

### III.A.1.2. De behoefte aan gerichte actie

150. Landen waar een hoge mate van onveiligheid of geweld heerst kunnen de ontwikkelingshulp niet doeltreffend aanwenden. Daarom moeten potentiële conflictlanden of -regio's geholpen worden om de veiligheid alsook de ontwapening, demobilisatie en reïntegratie van voormalige strijders te bevorderen. Deze bijstand moet een integrerend deel zijn van de sociale en economische ontwikkelingsprogramma's.

151. Daar waar regeringen zich actief inzetten om de wapenstroom naar en het verkeer van SALW in hun regio in te dijken, moet de Europese Unie daartoe met hen samenwerken. In de praktijk kan het zijn dat ontvangende regeringen niet het vermogen hebben om hun eigen wapenbeheersingsprogramma's uit te voeren. De Europese Unie is dan ook bereid te bezien of praktische ondersteuning kan worden geboden aan initiatieven gericht op capaciteitsopbouw, opleiding, bewustmaking enz. Er dient voorrang te worden gegeven aan projecten die de nationale uitvoeringscapaciteiten voor de controle op de wapenstroom (controle op in- en uitvoer, traceercapaciteit) vergroten, evenals aan inzamelings- en vernietigingsprogramma's in postconflictsituaties. Gezien de omvang van sommige projecten, met name op het gebied van de vernietiging van munitie voor SALW, kan het raadzaam zijn dat de Europese Unie haar krachten bundelt met die van niet-EU-partners (bijv. EAPR-projecten).

### III.B. Geleerde lessen

152. Rekening houdend met EU-acties inzake SALW in het verleden en voortbouwend op ervaringen met eerdere beoordelingen, uitvoeringen en evaluaties van SALW-projecten, dienen onderstaande opmerkingen in gedachten te worden gehouden ten aanzien van projectidentificatie:

- Het houden van halfjaarlijkse bijeenkomsten van CODUN-deskundigen over SALW-aangelegenheden en -projecten is nuttig en deze moeten blijven bestaan.
- Over de toewijzing van middelen voor het volgende jaar moet op zijn laatst door de najaarsvergadering inzake SALW van de CODUN-deskundigen worden beslist, zodat de projecten correct kunnen worden voorbereid en de middelen in de communautaire begroting optimaal worden gebruikt. De besluiten van de Raad over afzonderlijke projecten worden genomen met ingang van het begin van het volgende jaar, afhankelijk van de beschikbare toewijzingen op de begroting.
- Het is van belang dat er tijdig informatie beschikbaar is over toekomstige SALW-projecten, in het bijzonder indien deze uit de GBVB-begroting moeten worden gefinancierd, omdat met name de algemene doelstellingen, de beoogde activiteiten en het verwachte resultaat worden aangegeven, met een uitvoerige uitsplitsing van de kosten. Aan de hand van deze elementen kunnen de partners de voorgestelde programma's diepgaand bestuderen en in hun geheel bespreken.
- De inspanningen moeten worden gericht op een beperkt aantal grootschalige projecten. De betrokkenheid van de Europese Unie moet beter worden geanalyseerd en uitgevoerd. In geval van EU-bijdragen aan projecten van der-

den, moet de zichtbaarheid van de Europese Unie verzekerd zijn.

- Er moet worden gelet op een tijdige en grondige voorbereiding van de „action statements”. De context en de inhoud van het te financieren onderliggende project en de te financieren onderdelen moeten worden beschreven.
- Er moet een duidelijk beeld zijn van de wijze van uitvoering, met inbegrip van een beoordeling van het uitvoerende orgaan/de uitvoerende instantie/de NGO die voor de actie wordt overwogen, en van de capaciteit om de actie op bevredigende wijze uit te voeren.
- Samenwerking in projecten met nationale niet-EU-donoren is politiek zinvol, maar in de praktijk moeilijk van de grond te krijgen vanwege de uiteenlopende politieke prioriteiten, begrotingsprocedures, werkmethodes enz. Er dient veel zorg te worden besteed aan de praktische organisatie van een dergelijke samenwerking.
- De samenwerking tussen de Europese Unie en de nationale inspanningen van de lidstaten moet worden opgevoerd.
- Er moeten meer inspanningen worden gedaan om de NGO's en de particuliere sector bij een en ander te betrekken.

**153. Bijdrage op basis van het ASAC-project van de Europese Unie (Project inzake bijstand voor het terugdringen van handvuurwapens in Cambodja)**

Het is essentieel dat het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met een gastlandregering die zich inzet voor het terugdringen van het bezit en het gebruik van handvuurwapens en lichte wapens in de samenleving. Tegelijkertijd moet het project in voldoende mate autonoom zijn ten opzichte van de regering om de doelstellingen van het project, zoals genoemd in het besluit van de Raad, na te kunnen streven. Idealiter moet het project een geïntegreerde, veelzijdige benadering behelzen („SALW-programma”) waarbij de impact van ieder programmaonderdeel afzonderlijk wordt versterkt door de uitvoering van de andere onderdelen, hetgeen leidt tot een combinatie die een krachtig, geïntegreerd pakket vormt. Een dergelijk programma kan ondermeer onderstaande onderdelen bevatten (naar het voorbeeld van het ASAC-project van de Europese Unie in Cambodja):

- Hulp bij het opstellen en invoeren van een wapenwetgeving.
- Registratie van wapens en veilige opslag van wapens.
- „Wapens in ruil voor ontwikkeling”-programma's, waarbij de plaatselijke bevolking wordt aangespoord illegale

wapens in te leveren bij de politie in ruil voor ontwikkelingsprojecten voor de gemeenschap.

- Vernietiging van wapens.
- Campagnes om het publiek bewust te maken van het probleem.
- Een land heeft een juridisch kader nodig met duidelijke regelgeving voor het bezit en het gebruik van SALW in de samenleving. Zodra er een wapenwetgeving bestaat, moet de politie worden opgeleid zodat zij de wetgeving begrijpt en kan toepassen en het publiek wordt voorgelicht over de implicaties van de wetgeving. Projectbijstand is waardevol zowel in de opstellings- als in de invoeringsfase.
- Steun voor de registratie en de veilige opslag van wapens helpt de regeringen bij het verminderen van de onzekerheid over het aantal, het type, de locatie en de beveiliging van de wapens die zij bezitten. De ervaring heeft aangetoond dat, zodra de wapens in een bepaalde militaire regio zijn geregistreerd, de militaire autoriteiten ervan kunnen worden overtuigd dat zij meer wapens hebben dan nodig is en dat het teveel aan wapens kan worden vernietigd. Het inrichten van veilige opslagfaciliteiten is betrekkelijk goedkoop en tegelijkertijd zeer belangrijk in arme landen met grote hoeveelheden wapens.
- „Wapens in ruil voor ontwikkeling”-projecten (WfD) zullen meer succes hebben indien zij steun behelzen ter verbetering van het functioneren van de plaatselijke politie. Dorpsbewoners zullen hun wapens niet inleveren als zij het gevoel hebben dat hun persoonlijke veiligheid nog in gevaar is. De kosten per eenheid ingeleverd wapen zijn relatief hoog, maar WfD brengt de gemeenschappen een „waarde aan veiligheid” die moeilijk in geld is uit te drukken.
- Vernietiging van illegale wapens die zijn ingeleverd en overtolle militaire en politiewapens in „Vredesvlammen”-ceremonies kunnen veel symbolische waarde hebben en het beeld scheppen van voortgang op weg naar een vreedzamer samenleving. Kleinere vernietigingsceremonies komen zeer goed van pas in gebieden waar wapens-in-ruil-voor-ontwikkelingsprojecten worden uitgevoerd, omdat zij bijdragen tot het vertrouwen dat de door de dorpsbewoners ingeleverde wapens inderdaad worden vernietigd en niet tegen hen worden gebruikt.
- Illegale grensoverschrijdende handel in SALW hinderen de inspanningen die worden gedaan om het SALW-probleem in een bepaald land te bestrijden. Versterking van de grenscontroles is een gebied waarop toekomstige EU-steun kan worden overwogen.

— De zichtbaarheid van de Europese Unie op het gebied van SALW neemt toe door het uitvoeren van eigen, zorgvuldig opgezette EU-projecten en niet door het geven van kleine bijdragen aan projecten die door anderen worden uitgevoerd.

aan de hand waarvan het effect van het project kan worden beoordeeld. De praktische behoeften van de eindontvanger moeten worden beoordeeld. Er moet worden gekeken naar resultaten en naar „getrokken lessen” uit vergelijkbare ervaringen in het verleden.

### III.B.1. Criteria voor de toewijzing van middelen

154. De Europese Unie is bezig met het ontwikkelen van een meer systematische benadering van projecten die eventueel voor steun in aanmerking komen, in het bijzonder ten aanzien van het selecteren en opzetten van projecten. De volgende criteria zullen worden gebruikt voor de voorafgaande toetsing van alle toepassingen:

- a) Bijstand door de Europese Unie op het gebied van SALW moet berusten op een oprechte politieke wil in de ontvangende staat. Er moet een duidelijk antwoord worden gegeven op de volgende vraag: „Geeft de voorgestelde actie uiting aan een duidelijke politieke, thematische of geografische visie of strategie, of gaat het welbewust en op goede gronden om een actie ad hoc met een meer beperkte doelstelling?”.
- b) De projecten dienen binnen het ontvangende land/de ontvangende regio de plaatselijke, nationale of regionale veiligheid te verbeteren (bijvoorbeeld door bij te dragen aan de controle op handvuurwapens, vertrouwenwekkende maatregelen, verzoening, regionale stabiliteit). Dit vergt een beoordeling vooraf van de politieke situatie en de daadwerkelijke impact van het project op de beoogde algemene doelstelling, zoals conflictpreventie, het scheppen van een vrede-sfeer enz.
- c) De bijstand op het gebied van SALW dient deel uit te maken van een algemene ontwikkelings- en veiligheidsstrategie ten aanzien van het ontvangende land. Is dat niet mogelijk, dan moet in het voorstel worden geschetst hoe de betrokken activiteit zal bijdragen tot de integratie van het SALW-beleid in het ruimere veiligheids- en ontwikkelingsbeleid.
- d) Samenhang met vorige/huidige/toekomstige acties in hetzelfde land of in dezelfde regio moet worden gewaarborgd.
- e) Bijstandsprojecten worden gebaseerd op nauwe samenwerking met de autoriteiten in de ontvangende staat en de rol van de verschillende actoren moet worden beschreven.
- f) In het geval van projecten met een wapeninzamelingscomponent dienen alle ingezamelde wapens in principe te worden vernietigd.
- g) Voor ieder project moeten duidelijke doelstellingen worden opgesteld en benchmarks en tijdspaden worden omschreven

- h) De bijstandsverzoeken dienen duidelijk te vermelden hoe het voorgestelde project de doelstellingen van het gemeenschappelijk optreden van de Europese Unie kan bevorderen.
- i) In de bijstandsverzoeken dient duidelijk te worden vermeld hoe het voorgestelde project het vermogen van het ontvangende land zal verbeteren om de bestaande regionale of internationale verbintenissen na te komen.
- j) Er moeten meer inspanningen worden gedaan om zowel NGO's als de particuliere sector, waar mogelijk, bij een en ander te betrekken.
- k) De duurzaamheid van het project moet worden meegewogen bij de beoordeling.
- l) Samenwerking tussen de Europese Unie en de nationale inspanningen van de lidstaten moet worden gewaarborgd.
- m) Bovengenoemde criteria zijn grotendeels gebaseerd op de evaluaties die de Commissie heeft verricht van en de ervaringen die ze heeft opgedaan met de uitvoering van de begrotingen van het GBVB.

### III.B.2. De noodzaak van grondige beoordeling en evaluatie

155. Het is belangrijk dat de met EU-geld gesteunde projecten grondig worden geëvalueerd en beoordeeld. De daartoe getroffen maatregelen dienen het volgende te omvatten:

- De projecten dienen te worden uitgevoerd volgens de beginselen van goed financieel beheer.
- Aan het einde van een project zal er een eindverslag worden voorgelegd met een samenvatting van de bereikte resultaten.
- Er zal een beoordeling plaatsvinden om na te gaan of de doelstellingen van het project zijn bereikt en of er een follow-up nodig is. Zeker tegen het einde van het project moet er een beoordeling komen; projecten die over een lange periode lopen of waaraan de Europese Unie een belangrijke financiële bijdrage geeft, dienen ook in de loop van de uitvoeringsperiode te worden beoordeeld.

- De Commissie zal zich beraden over het opzetten van vergelijkbare modellen voor de evaluatie van ondersteunde projecten en voor de beoordeling van nieuwe projectvoorstellen.
- De beoordeling wordt georganiseerd door de Commissie, binnen haar begrotingsuitvoeringsbevoegdheid en geschiedt door onafhankelijke deskundigen. De beoordeling wordt voorgelegd aan de bevoegde EU-groep of aan de Commissie in nauwe coördinatie met het voorzitterschap. Over de toewijzing van middelen moet tijdig worden beslist voor het volgende jaar en uiterlijk door de najaarsvergadering van de SALW-CODUN en er moeten bijkomende inspanningen worden gedaan voor een tijdige en degelijke voorbereiding van de „action statements” voor projecten. Bij het toewijzen van middelen wordt ervan uitgegaan dat de besluiten van de Raad over afzonderlijke projecten worden genomen met ingang van het volgende jaar, onder voorbehoud van de beschikbare toewijzingen in de communautaire begroting.
- Aan de hand van het eindverslag en de beoordeling worden ook lessen getrokken voor toekomstige projecten. Voorgesteld wordt dat de Commissie de beoordeling levert op basis van bovenstaande criteria.

### III.C. Nationale aanspreekpunten:

#### OOSTENRIJK

Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Departement ontwapening, wapenbeheersing en non-proliferatie  
Minoritenplatz 3  
A-1014 Wien  
Tel. (43) 50 11 50 33 56  
Fax (43) 50 11 50 228  
E-mail: abtii8@bmaa.gv.at

#### BELGIË

Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken  
Afdeling Internationale veiligheid  
Directoraat Non-proliferatie, ontwapening en wapenbeheersing  
Karmelietenstraat 15  
B-1000 Brussel  
Tel. (32-2) 501 37 10  
Fax (32-2) 501 38 22  
E-mail: werner.bauwens@diplobel.fed.be

#### DENEMARKEN

John Kierulf  
Hoofd Eenheid Ontwapening en non-proliferatie  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Asiatisk Plads 2  
DK-1448 København K  
Tel. (45-33) 92 06 78  
Fax (45-33) 92 18 04  
E-mail: jokier@um.dk

#### FINLAND

Ministerie van Buitenlandse Zaken, Politiek Departement,  
Afdeling Wapenbeheersing, Ontwapening en Non-proliferatie  
Contactpunt voor informatie: pol-05@formin.fi of Ministerie  
van Buitenlandse Zaken, Wapenbeheersing  
PO Box 176  
FIN-00161 Helsinki  
Tel. (358-9) 16 05 61 85  
Fax (358-9) 16 05 60 66

#### FRANKRIJK

Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Subdepartement voor Chemische en Biologische Ontwapening  
en de Beheersing van Klassieke Wapens  
37, Quai d'Orsay  
F-75351 Paris  
Fax (33-1) 43 17 49 52

#### DUITSLAND

Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Afdeling Conventionele wapenbeheersing en CSBM's  
Werderscher Markt 1  
D-10117 Berlin  
Tel. (49-30) 50 00 14 65  
Fax (49-30) 50 00 41 61  
E-mail: 241-1@diplo.de

#### GRIEKENLAND

Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Directoraat Verenigde Naties en Internationale Organisaties  
Afdeling Non-proliferatie, Ontwapening en Wapenbeheersing  
Athene  
Tel. (30) 210 368 22 50  
Fax (30) 210 368 22 39  
E-mail: D01@MFA.GR

#### IERLAND

Afdeling Ontwapening en Non-proliferatie  
Departement Buitenlandse Zaken  
Hardwicke House  
Hatch Street  
IRL-Dublin 2  
Tel. (353-1) 478 08 22  
Fax (353-1) 408 23 83

## ITALIË

De heer Paolo Cuculi, adviseur  
Afdeling Ontwapening en Non-proliferatie  
Directoraat-generaal voor multilaterale politieke zaken  
en mensenrechten  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Piazzale della Farnesina 1  
I-00194 Roma  
Tel. (39-06) 36 91 40 00  
Fax (39-06) 323 59 27  
E-mail: paolo.cuculi@esteri.it

## LUXEMBURG

De heer François Berg  
Ministerie van Buitenlandse Zaken, Directoraat politieke zaken  
5, rue Notre-Dame  
L-2240 Luxemburg  
Tel. (352) 478 24 69  
Fax (352) 22 19 89  
E-mail: francois.berg@mae.etat.lu

## NEDERLAND

Hoofd Handvuurwapens en lichte wapens  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Afdeling Wapenbeheersing en wapenexportbeleid  
Postbus 20061  
2500 EB Den Haag  
Nederland  
Tel. (31-70) 348 55 62  
Fax (31-70) 348 54 79

## PORTUGAL

Departement van Defensie en Veiligheidsorganisaties  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Largo do Rilvas  
P-1399-030 Lisboa  
Tel. (351-21) 394 62 95/579  
Fax (351-21) 394 60 37  
E-mail: dsd@sg.mne.gov.pt

## SPANJE

Hoofd SALW  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Afdeling Internationale ontwapeningsvraagstukken  
c/Padilla, 46  
E-28006 Madrid  
Tel. (34-91) 379 17 67/379 85 57  
Fax (34-91) 576 12 45/575 48 65

## ZWEDEN

Hoofd SALW  
Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Afdeling Wereldwijde veiligheid  
S-103 39 Stockholm  
Tel. (46-8) 405 10 00

## VERENIGD KONINKRIJK

Simon Johnson  
Hoofd SALW  
Afdeling Non-proliferatie  
Ministerie van Buitenlandse en Gemenebestzaken  
King Charles Street  
London SW1A 2AH  
United Kingdom  
Tel. (44-20) 70 08 22 51  
Fax (44-20) 70 08 28 60

Voor uitgebreidere informatie over de inspanningen van het Verenigd Koninkrijk inzake SALW-aangelegenheden raadplege men ook de nationale informatie van het Verenigd Koninkrijk uit hoofde van het VN-actieprogramma op <http://disarmament2.un.org> en bezoeke men <http://www.fco.gov.uk> + „international security”.

---